БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 135 (6570)
ИЮЛИИН 10
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭ

Манай советскэ хэблэл олониитэ ажалшадые идейнээр хүмүүжүүлхэ талаар Коммунистическэ партиин шухалын шухала зэбсэгүүдэй нэгэниинь болоно. Ленин — Сталинай партиин үдэр бүриин анхарал оролдолгын ашаар хэблэл болбол манай орон дотор эгээн түрүү, эгээн үнэнтэ хэблэл болоо.

Советскэ хэблэл манай арад зониие марксизм-ленинизмын агуухэ идейнүүдэй үзэл сурталаар, зориг бадаруулагша советскэ патриотизмын, арадуудай хани барисаанай ба пролетарска интернационализмын үзэл сурталаар үдэрһөө үдэртэ хүмүүжүүлхэ үүргэтэй.

Советскэ хэблэлэй бүхы системэ соо районно газетэ ехэхэн һуури эзэлнэ. Тэрэ болбол колхозно таряашадта эгээн дүтэ байдаг. Тиимэһээ колхозно деревнидэ болоһон үдэр бүриин событинуудые саг соонь харуулжа шадаха ба харуулхашье байна.

СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүдээр табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхын түлөө Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэрээр манай советскэ арадай шэн зоригтойгоор ажаллажа байһан эдэ үдэрнүүдтэ хэблэлэй үүргэ бүришье ехэ болоо.

Манай республика дотор 20 гаран аймагай газетэнүүд гарадаг. Аймагай газетэнүүд политическэ ба ажахын шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэнь нютагуудтахи партийна болон советскэ органуудта саг үргэлжэ туһалха, социалистическэ идеологиие тайлбарилха, улад зоной ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ үүргэтэй.

Хүдөө ажахын асуудалнуудые, колхозно тосхонуудай экономикын ба культурын ургалтые үргэнөөр харуулха гээшэ аймагай газетэнүүдэй шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Зарим аймагай газетэнүүд районно хэблэл тухай КПСС-эй ЦК-гэй һүүлшын тогтоолнуудые бэелүүлэн, өөрынгөө зорилгонуудые муу бэшээр дүүргэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлһээ хойшо неделидэ гурба дахин гарадаг болоһон «Знамя Ленина» гэжэ Кяхтын аймагай газетэ өөрынгөө хүдэлмэриие зарим тэды һайжаруулһан байна. Гэхэтэй хамта, энэ газетын хүдэлмэридэ дутагдалнууд нилээд олон. Энэ газетэ дутагдалнуудые үшөөл һулаар шүүмжэлнэ, тэрэнэй толилһон олон материалнууд гүйхэн удхатай, ямар нэгэн асуудалые гүнзэгыгөөр элирүүлэн харуулаагүй байдаг. Тус газетэ очерк, зарисовко, фельетон гэхэ мэтын газетын бүхы жанрнуудые хүсэд хэрэглэнэгүй. Эдэ дутагдалнуудые партиин Кяхтын айкомой пленум тодорхойлһон байха юм.

Идеологическа хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа партиин XIX съездын табиһан эрилтэнүүдые холо дүүргэдэггүй, үшөө муугаар хүдэлмэрилдэг аймагай газетэнүүд манай республика дотор бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, «Хэжэнгын колхозник» гэжэ Хэжэнгын аймагай газетые абаад үзэе. Энэ газетэ партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин асуудалнуудые тон һулаар харуулна. Тэрэнэй хуудаһанууд дээрэ аймагай партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд бэшэдэггүй шахуу, колхозууд болон МТС-үүдэй партийна организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай материалнууд толилогдоногүй. Аймагай колхозууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэриин дутагдалнуудта хайша хэрэгээр хандадаг ябадал газетын гол дутагдал гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Газетын редакци, тэрэнэй редактор нүхэр Базарон газетэдэ толилогдоһон материалнуудайнгаа нүлөө ехэтэй байхын түлөө һулаар тэмсэдэг. Тэрэнэй эсэстэ газетын элирүүлһэн дутагдалнууд ехэнхидээ усадхагдангүй үлэдэг байна.

Заиграйн, Закаменай болон бусад хэдэн аймагуудай газетэнүүд мүн лэ иимэ дутагдалнуудтай. Аймагай газетэ болбол хүдөө ажахын ба промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй түрүү дүй дүршэлые муугаар дэлгэрүүлнэ гэжэ һаяхан боложо үнгэрһэн Заиграйн аймагай партийна конференци дээрэ конференциин делегадууд тон зүб заaһан байха юм. Мүн газетээ техническэ ба полиграфическа талаарнь һайжаруулхын түлөө тэмсэнэгүй гэжэ газетын редактор нүхэр Шергина шүүмжэлэгдээ. «Путь Сталина» газетын хуудаһанууд дээрэ грамматическа болон бусад тон олон алдуунууд гараһан байдаг.

Газетэнүүдэй хүдэлмэридэхи эдэ бүхы дутагдалнуудые саашадань гаргажа огто болохогүй. Аймагай газетэнүүд партийна болон советскэ органуудай хэблэлэй дайшалхы орган, бодото ба эдэбхитэй туһалагшань болохо ёһотой.

Партиин XIX съезд болбол ажахын ба культурна байгуулалтын талаар, идеологическа хүдэлмэриие һайжаруулха талаар манай партиин урда асари ехэ зорилгонуудые табяа. Эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ манай советскэ хэблэл тон ехэ үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Манай хэблэлэй нэгэ звенонь болохо районно газетэнүүд хадаа манай ороной урда байһан түүхэтэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө өөһэдынгөө үдэр бүриин хүдэлмэреэр тэмсэхэ ёһотой.

Олониитэтэй холбоо барисаагаа саашадань бэхижүүлхэ, рабсельскорнуудай тооие олошоруулха гээшэ газетэнүүдэй идейнэ удхые һайжаруулха шухалын шухала услови болоно. Эдэбхитэй олон корреспондентнүүдтэй болоогүй байһан сагтаа газетэ болбол ажабайдалда болоһон бүхы шухала событинуудые саг соонь харуулжа шадахагүй байна. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай газетэнүүдэй шухала зорилго юуб гэхэдэ, тэдэнэр тэжээл бэлэдхэлэй, ургасын хойноһоо харууһалгын, таряа хуряалгада ба хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушаалгада бэлэдхэлэй ябаса тухай асуудалнуудые бүхы талаһаань, үргэнөөр харуулха ёһотой. Социалистическэ мүрысөөнэй ябасые номерһоо номер бүхэндэ харуулха, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Тэрээнтэй хамта дутагдалнуудые эрид шүүмжэлхэ тэдэниие шууд усадхаха ябадал туйлаха хэрэгтэй.

Редакцинуудай хүдэлмэрилэгшэд газетэнүүдээ саг соонь хожомдуулангүй гаргаха, тиихэдээ техническэ таладань анхаралаа хандуулха, алдуу гаргахагүй зэргэтэй. Энэ хадаа редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй өөһэдынь политическэ ба юрэнхы һуралсалай талаар хэр зэргэ бэлэдхэлтэй байһанһаань дулдыдаха байна. Тиимэһээ политическэ ба юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ һуралсахые редакциин хүдэлмэрилэгшэ бүхэн оролдохо ёһотой.

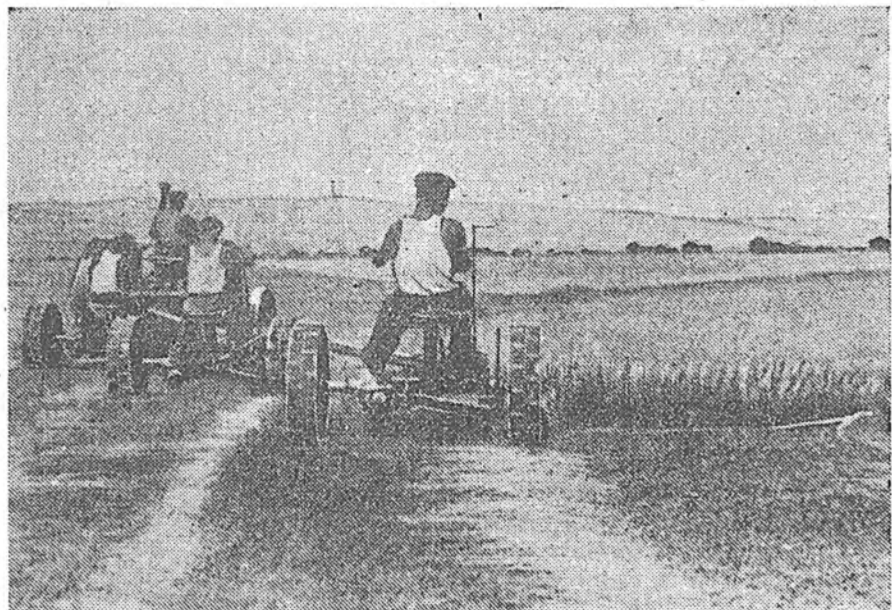
Газетын хүдэлмэриин хэмжээн тэрэшэлэн партийна органуудай хүтэлбэрилгэһөө дулдыдаха байна. Ушар иимэһээ партиин аймагай комитедүүд өөһэдынгөө газетэнүүдэй ажал-ябуулгые үдэрһөө үдэртэ эалан хүтэлбэрилхэ уялгатай.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ээлжээтэ заседани һая болобо. Президиум хадаа «Һунгагшадай захьянуud ба дурадхалнуудые Кяхтын аймагай нютагай Соведүүдэй дүүргэлгэ тухай» Кяхтын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Г. А. Переваловай элидхэл ба «Социалистическэ хуули ёһые Кяхтын ба Иволгын аймагуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй сахилга тухай» Бурят-Монголой АССР-эй прокуророй орлогшо нүхэр И. Ч. Чернаковой мэдээсэл шагнаһан ба зүбшэн хэлсэһэн байна. Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар зохихо тогтоолнууд абтаа.

Тэрээнһээ гадна, республикын Верховно Соведэй Президиум «Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, районно, сомонуудай, сельскэ ба поселково Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд тухай Дүрим» баталба.

ИВОЛГЫН МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ҮҮСХЭЛЫЕ ҮРГЭНӨӨР ДЭМЖЭ

Иволгын МТС-эй механизаторнууд тэжээл бэлэдхэлэй талаар байгша ондо республиканска мүрысөөнэй үүсхэлшэд болоо. Тэдэнэр үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэрһөө абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ хүдэлмэрилдэг комсомольско-залуушуулай тракторна агрегадайхид ажалдаа һайн үрэ дүнгүүдые туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша машинист Ц. Бадмацыреновэй ба тракторист Д. Аюшеевэй хүтэлбэрилдэг тракторна агрегат үбһэ сабшажа ябана.

З. Веснинагай фото.

Колхозуудай сабшалан дээрэһээ мэдээсэлнүүд

СОСНОВО-ОЗЕРСК. **(Телефоноор абтаба).** «Коминтерн» колхоз июлиин 1-һээ үбһэ хуряалгада ороо. Үбһэ сабшалгада морин сенокосилканууды, 8 звенонуудые гаргаа. Түрүүшын хэды үдэр соо 237 гектар газар сабшагдаа, мүнөө тэрээнээ хуряажа, һурилжэ байна. 500 центнер үбһэн һурилэгдөө.

Мүн Маленковой нэрэмжэтэ, **«Улаан Туяа»**, Исингиин сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд үбһэ сабшалгада жэгдэрэн оробо.

Т. Бальжинимаев.

ИВОЛГА. **(Телефоноор абтаба).** Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэрине эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө механизаторнуудай республиканска социалистическэ мүрысөө үүсхэгшэ Иволгын МТС-эй механизаторнууд харьяата колхозуудтаа гаража, үбһэ сабшалга эхилжэ байна. Үбһэ сабшалгын тракторна агрегат (начальнигынь нүхэр Жапов) Молотовой нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ хэды үдэрэй хүдэлмэрилжэ байна. Социалистическэ мүрысөөндэ орохо зуураа, абаһан уялгаяа дүүргэхын тулада энэ агрегадайхид түрүүшын үдэрһөө эмхитэйгээр ажаллана. Энэ агрегат бороо хуратайшье үдэрнүүдтэ хүдэлмэрээ зогсооногүй. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ хүдэлмэрилдэг комсомольско-залуушуулай үбһэ сабшалгын тракторна агрегадтай эдэнэр мүрысэнхэй.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд олоороо гаража, гар хажуураар үбһэ сабшажа байна. Түбхын түрүүн уһанда абтадаг, болдогтой газарнуудые сабшажа, үбһыень абаха зорилгоор эндэ 20 гаран хүн гараар үбһэ сабшажа ябана. Эдэнэр бултадаа үдэр бүриингөө нормо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, гар хажууршад П. Житихин, А. Рудкин, Ф. Титов, М. Житихин болон бусад үдэр бүри 0,50—0,60 гектар сабшана, нормонь 0,40 гектар юм.

Ф. Фомин.

Элбэг ехэ тэжээл бэлдэхын түлөө

Ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула нэн түрүүн адуу малаа түхэрэен жэл соо бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэй. Энээниие хараадаа абажа, сабшалангай газар үтэгжүүлхэ талаар манай колхоз мүнөө жэлдэ бага бэшэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Хамта дээрээ 8000 га сабшалангай газартайбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ сабшалангай газарые үтэгжүүлхэ талаар мүртэй юумэ хэгдээгүй байгаа. Энээнһээ боложо, зарим участогуудһаа үбһэн багаар абтаа һэн. Илангаяа уһалагдадаггүй газарһаа ехэ муу ургаса абаа һэмди. Харин мүнөө жэлдэ энээниие дабтахагүйн тула сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри аяар намар байхаһаа хойшо ябуулһан байнабди. Колхозой правлени тэжээл бэлэдхэлэй бригадын бригадираар намайе томилһон байгаа. Бригадамнай хамта 10 хүнһөө бүридэнхэй. Бригадымнай гэшүүдэй олонхинь олон жэлдэ колхозой сабшалан үтэгжүүлжэ, дүршэл ехэтэй болоһон хүнүүд юм. Манай бригадынхидай хүсөөр энэ жэлдэ сабшалангай газар дээрэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Бидэндэ 350 гектар газар даалгагдажа үгтэһэн байна. Энэ участок дээрэһээ дунда зэргээр га бүриин 40—50 центнер, тиихэдэ бүхы участогһаа га бүриин 15 центнерһээ бага бэшэ үбһэ хуряаха гэһэн социалистическэ уялга абаһан байгаабди.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө ажаллажа, сабшалангай газар дээрэ 13000 ашаа наг шэбхэ гаргаһан, 450 га газар уһалһан, 280 га газарта үтэг хэһэн, 150 га газар модо шулуунһаань сэбэрлэһэн, 35 га газарай һөөг бургааһа сэбэрлэһэн байнабди. Тиихэдэ 22 километр утатай шэнэ канава гараар малтагдажа заһагдаа, 300 га газарай намаг хатаагдаа. Мүнөө 200 гаран гектар газар гурбадахяа уһалагдажа байна. Урдань сабшагдадаггүй байһан Шара Жалга, Хохюурта, Халяарта, Жэбхээһэн гэхэ мэтын газарнуудай намаг хатаагдажа, мүнөө га бүриһөөнь 26—30 центнер үбһэн гараха сабшалангууд болгогдонхой. Сабшалангай газарые уһалалгада дүй дүршэл ехэтэй үбгэд Ч. Бадмаев, Я. Коноваленко, Г. Гармаев ба бусад эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна.

Мүнөө манай тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхид ниитынгээ малда нэмэлтэ тэжээл болохо набшаһа мүшэр суглуулжа байна. Манай колхоз үбһэ хуряалгада муу бэшээр бэлэдхэжэ дүүргээд, хуряалгын хүдэлмэридэ орожо эхилбэ.

Ж. Дамдинов, Хэжэнгын аймагай Дунда-Худанай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадын бригадир.

Шухала хэрэгтэ иимээр хандажа болохогүй

Ториин аймагай «Улаан-Бургалтай» колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ тэжээл багаар бэлэдхэжэ, малаа арай шамай ондо оруулһан болобошье, мүнөө жэл тэрэ алдуугаа дахин дабтаха гэжэ байна.

Энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд набшаһата тэжээл ба силос даралгые тооногүй. Колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ванданов) набша мүшэр үбһэндэ орохын урда тээхэнэ бэлэдхэжэ эхилдэг зантай. Силос дарахадаа миил нүхэ малтаад, ногооень муугаар дарадаг. Тэрэнь намарай бороодо нэбтэ сохюулжа, малай эдихын аргагүй болодог юм. Мүнөө силосэй хуушан нүхэнүүд заһагдаагүй, шэнэ нүхэнүүд малтагдаагүй байһаар.

Энэ колхозой Дээдэ-Бургалтай тосхон ой модоор элбэг газарта байдаг. Гэбэшье, эндэ нэгэ үдэр арбаад гаран хүн ойдо гаража, багахан набша мүшэр суглуулаад лэ болишоо.

Сабшалан хоройлгын удааруулагдаһан дээрэһээ мүнөө зарим малынь сабшалан дээрэ бэлшэһээр.

Ц. Гармаев.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Москва. «АМО» заводой (мүнөө И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Московско автозавод) хүдэлмэришэдэй митинг дээрэ В. И. Ленинэй үгэ хэлэһэн үдэрһөө хойшо 35 жэлэй ой энэ оной июлиин 28-да гүйсэхэеэ байһантай дашарамдуулан И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Московско автозаводой территори дээрэ В. И. Лениндэ памятник табигдаа. Скульптор П. Яцыно памятник уралан бүтээбэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойдо

Ородой агуухэ уранзохёолшо Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ой энэ жэлэй сентябрь һарада гүйсэхэнь. Советскэ олониитэ гениальна уранзохёолшын ойе үргэнөөр тэмдэглэхэ бэлэдхэл хэнэ. Алдарта ойтой дашарамдуулан үнгэргэхөөр хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд июлиин 7-до К. А. Фединэй түрүүлэлгэ доро болоһон юбилейнэ комиссиин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй, ВЦСПС-эй, СССР-эй Наукануудай академиин, хэблэлэй газарнуудай, СССР-эй Культурын министерствын искусствын хэрэгүүдые эрхилхэ главна управлениин, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын түлөөлэгшэд мэдээсэлнүүдые хэжэ, үгэ хэлэбэ.

Москвада, Ленинградта, Киевтэ ба бусад олон городуудта баярай суглаанууд болохонь. Ородой агуухэ уранзохёолшодо зорюулагдаһан вечернүүд клубуудта ба Культурын ордонуудта үнгэргэгдэхэ юм. СССР-эй Наукануудай академи ба научна бусад хэдэн олон эмхи зургаанууд тусхай сессинүүдые зарлаха байна.

Л. Н. Толстойн ажабайдал ба творчество тухай материалнуудай выставкэнүүд библиотекэнүүдтэ эмхидхэгдэхэ, уранзохёолшын гениальна зохёолнуудай үүргэ ба бүхэдэлхэйн удхашанарые харуулһан лекцинүүд олон зондо уншагдаха байна.

Ороной хэблэлэй газарнууд Л. Н. Толстойн номуудые шэнээр хэблэн гаргахаар бэлэдхэнэ.

Театрнууд Толстойн түрэһэн ойдо һайнаар бэлэдхэнэ. Тэдэнэй репертуарта—Л. Н. Толстойн романуудаар зохёогдоһон зүжэгүүд харуулагдаха юм.

(ТАСС).

Грузиин ороoһото бүхы районуудта таряа хуряалга эхилээ. Колхозно тарялан дээрэ хүдөө ажахын олон машина хүдэлмэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кутаисска районой «Цинсвла» колхоздо намарай шэниисэ комбайнаар уряажа байна. Кутаисска МТС-эй комбайнер Г. Берадзе хүдэлмэрилнэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Марксизм-ленинизмын үдэшын университедүүдые дүүргэжэ гаралга

Туркменистанай КП-гэй Ашхабадска горкомой дэргэдэхи марксизм-ленинизмын үдэшын университедые ээлжээтэ дүүргэлгэ болобо. Университедые 200 гаран хүн дүүргээ.

Азербайджанай КП-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын үдэшын университедые ба нефтяной районуудтахи тэрэнэй филиалнуудые 800 гаран хүн дүүргээ. Дүүргэжэ гарагшадай хахадынь һайн ба онсо һайн гэһэн сэгнэлтэтэйгээр экзаменуудаа үгөө.

Одессдэ үдэшын университедэй дэргэдэ Хара далайн худалдаа наймаанай флодой моряguудта энэ һуралсалай жэлдэ түрүүшынхеэ экстернат нээгдэһэн байна. Түрэл портдоо суднануудай ерэхэ үдэрнүүдтэ заочнигууд зачедууд ба экзаменуудые үгэбэ.

Свердловск, Новосибирск, Нальчик ба бусад городуудта марксизм-ленинизмын үдэшын университедүүдые олон хүн дүүргэжэ гараа.

Партийна ажабайдалай хронико

ТУЛА. КПСС-эй обком пропагандистнуудые бэлэдхэхэ нэгэ һарын курса эмхидхэжэ, мүнөөдэр тэрэнэй занятинь эхилээ. 500 һурагшадай гурбанай хоёр хубиһаа үлүүнь—хүдөө районуудай пропагандистнууд болоно.

(ТАСС).

Партийна ажабайдалай хронико

ПАВЛОДАР. Эндэ хүдөөгэй агитаторнуудай областной зүблөөн 3 үдэр боложо дүүрэбэ. Партиин обкомой секретарь нүхэр Золотухин хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ агитаторнуудай зорилгонууд тухай элидхэл хэбэ.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Колхозой үйлэдбэридэхи партийна группа

Хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ, ниитын малай ашаг шэмэ үгэлгые нилээд ехэ болгохотоёо хамта, тэрэнэй тоо толгойе саашадань олошоруулха гээшэ хүдөө ажахын гол шухала зорилго зангаараа үлэнэ гэжэ партиин XIX съездын директивэнүүд соо хэлэгдэнэ. Энэ зорилгые шиидхэхын түлөө партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриие партийна организацинууд шууд һайжаруулха уялгатай.

Манай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци Сэлэнгын аймаг соо томохон партийна организацинуудай нэгэн юм. Малажал дээрэ хоёр, тараанажал дээрэ хоёр, хамта 4 партийна ба партийно-комсомольско группа эмхидхэнхэйбди. Тэдэ группанууд адуу малайнгаа тоое олошоруулха, ашаг шэмэ ехээр үгэдэг болгохо, тараанай ургаса дээшэлүүлхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэнэ. Племенной фермэ дээрэхи партийно-комсомольско группын хүдэлмэриие жэшээ болгон абажа үзэе. Энэ группа 5 коммунист, 4 комсомолецуудһаа бүридэнэ. Партгруппоргоор участково зоотехник Бато Аюшеевич Борисов худэлмэрилнэ. Эндэхи коммунистнууд, комсомолецууд малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Энэ группын коммунистнууд һүүлэй үедэ 60 үлүүтэй хөөрэлдөө үнгэргөө. 20 шахуу элидхэл эндэ хэгдээ. «Дайшалхы хуудаһанууд» хаһа саг соогоо гаргагдажа байдаг. Коммунистнууд ба комсомолецуудай түхеэрһэн улаан булан агитационно-ниитын хүдэлмэриин бодото центр болонхой. Малшадай абаһан социалистическэ уялга элеэр бэшэгдэжэ улаан булан соо үлгэгдэнхэй. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд хаһа саг соогоо гаргагдажа, показателиин доскада бэшэгдэдэг. Үнеэнһээ яажа һү ехээр һааха тухай, малаа зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ, уһалха тухай плакадууд, лозунгнууд улаан булан дотор бии. Коммунистнууд нүхэд Борисов, Цырендоржиев, комсомолка Доржиева агитаторнуудаар хүдэлмэрилхэ зуураа, аймагайнгаа, республикынгаа түрүү малшадай дүй дүршэлые олоной шадабари болгон нэбтэрүүлхын түлөө оролдодог. Партийна суглаан, үйлэдбэриин зүблөөн һара бүри үнгэргэгдэжэ, фермын ажабайдалай ба ажал хүдэлмэриин шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг. Жэшээнь, зоотехническэ курсануудай занятиин ябаса тухай, партийна даалгабаринуудые коммунистнуудай яажа дүүргэдэг тухай, һү һаалга дээшэлүүлхэ арга тухай, тугалнуудые түлигдөөгүй байрада байлгажа түлжүүлхэ тухай болон бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

Эндэ һү һаалга һара бүридэ дээшэлнэ. Һү һаалгаар түрүү һуури эзэлһэнэйнгээ түлөө энэ жэлдэ тус фермэ БМАССР-эй Совминай дамжуулгын Улаан туг барижа ябана.

Доодо-Гол гэжэ газарта байдаг һүнэй-товарна фермын партийна группын коммунистнууд мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилдэг. Энэ фермынхид малаа нэгэшье гарзагүйгөөр үбэлжүүлһэн байха юм. Һү һааха табан һарынгаа түсэбые 150 процент дүүргээ. Коммунист Ц. Банзаракцаева харууһалжа байһан 13 үнеэдһээ 13 тугал абажа, тэдэнээ бүтэн бүринөөр тэнжээгээ, һү һааха түсэбөө 216 процент дүүргээ.

Тараанажалай № 2 бригадын дэргэдэхи партийно-комсомольско группа 6 коммунист ба 7 комсомолецуудһаа бүридэнэ. Эндэ һайнаар түхеэрэгдэһэн улаан булан бии. Тэндэнь элдэб номууд бии, газетэ, журнал, «агитаторай блокнот» абадаг. Социалистическэ уялгын гүйсэдхэл хододоо шалгагдажа байдаг. Энэ бригадынхид тараанажалай № 1 бригадын хүдэлмэрилэгшэдтэй мүрысэдэг. Элдэб темээр лекцинүүд эндэ уншагдажа байдаг.

Манай тараанажалай бригаданууд хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорнуудта хэжэ дүүргээд, тэрэнээ һайнаар харууһалжа байна.

Гэхэ зуура, тараанажалай, тракторна бригадануудай, тэдэнэй зарим гэшүүдэй хүдэлмэридэ дутуунууд бии. Бригадын гэшүүдэй дунда шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үшөө һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ. Тэрэнэй эсэстэ зэр зэмсэг болон машина түхеэрэлгэнүүдтэ хайша хэрэгээр хандадаг ябадал зарим хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө үзэгдэнэ.

Партийна группанууд партбюрогой туһаламжаар хүдэлмэридэхи дутуунуудаа ойрын сагта усадхажа шадаха байһаниинь лабтай.

Н. Бочкин, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

Тэжээлэй база байгуулхын түлөө иигэжэ тэмсэнэбди

Ниитын малажалые саашадань хүгжөөхэ талаар партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада колхозойнгоо адуу малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тон шухала гэжэ колхозоймнай коммунистнууд һайса мэдэнэ.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ ган гасуур болобошье һаань, сабшалангай газар һайжаруулха, уһалха тухайда анхарал багаар хандуулагдадаг байгаа. Тиимэһээ тон бага ургаса хуряажа абадаг дээрэһээ малаа тураадаг, гарзалуулдаг байгаабди. Сабшалангаймнай ехэнхи хубинь уһалагдадаг юм.

Манай Бодонгуудай гурбан колхозуудай томодхогдоһон түрүүшын жэлдэ бидэнэр малайнгаа үбэлжэлгые нилээд бэрхэшээлтэйгээр үнгэргэһэн байгаабди. Гэбэшье һаа, удаадахи жэлнүүдтэнь урда жэлнүүдэйнгээ алдуу дутууе хараадаа абажа, малаа үбһэ тэжээлээр дутамаггүй хангадаг болообди. Нёдондо жэлдэ нилээд һайн ургаса хуряагдаа. Сабшалангай газар дээрэһээ дунда зэргээр 19 центнер үбһэн абтаһан байна. Тиихэдэ зарим участогуудһаа 50—70 центнер хүрэтэр ургаса абтаа. Тиимэһээ үнгэрэгшэ үбэл малаа һайнаар ондо оруулаабди. Эбэртэ бодо мал, адуу, хони үсхэбэрилхэ түсэбөө мүнөө дүүргээд байнабди.

Колхознай бүхы дээрээ 23 мянган гектар газартай юм. Тэрэнэй 2300 гектарынь тараанай, 2000 шахуу гектарынь сабшалангай, үлэгшэ талмайнь бэлшээриин газар юм. Иимэ ехэ талмай хадаа манай колхозой малажалые тэжээлээр дүүрэн хангажа шадаха байна.

Ниитын малда тэжээлэй база байгуулха тухайда колхозоймнай партийна организаци нилээд анхарал хандуулна. Коммунистнууднай тус асуудалые партийна суглаан дээрээ зүбшэн хэлсээ. Абаһан шиидхэбэримнай ажал хэрэг дээрээ мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна.

Энэ жэлдэ 12 хүнһөө тэжээл бэлэдхэлэй бригада байгуулагдааһэн. 67 километр утатай канава малтагдаа. Сабшалан уһалалгада фермэнүүдэй, бригадануудай хүдэлмэрилэгшэд олоор хабаадуулагдаһан байха юм.

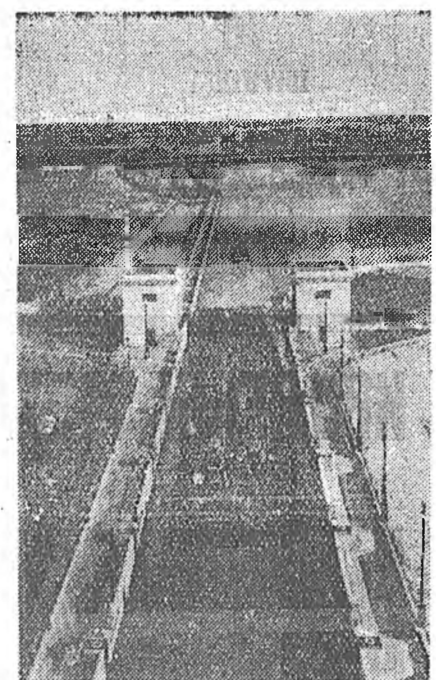
Бага-Куналейн машинно-тракторна станци энэ жэлдэ мелиоративна бага бэшэ хүдэлмэри хээ. МТС-эй механизмын хүсөөр 120 гектар намаг газарай уһа урадхуулха канава татагдаа. Хуушан буусын һууринуудай столбын түгсүүл малтаха хүдэлмэри энэ жэлдэ эмхидхэгдээ. Гадна, бага Куналейн МТС сабшалангаймнай 425 гектар талмай дээрэ шэбхэ гаргажа үгөө.

Малай байра олоор бариха гээшэ тон шухала. Тус асуудал партийна организацимнай гол анхаралда байдаг. 15 хүнһөө барилгашадай бригада эмхидхэһэн байнабди. Барилгын материал түсэбөөр хараалагдаһанһаа һураггүй ехээр бэлэдхэгдээ. Мүнөө гурбан шэнэ байрын барилга нэгэ доро хэгдэжэ байна. Гадна, хуушан байранууд заһабарилагдана.

КПСС-эй обкомой VI пленумэй тогтоол тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө заабол дүүргэхые эриһэн байна. Энэ жэлдэ тэжээл бэлэдхэлые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө бригаданууднай хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй договор баталаа. Тэрэшэлэн тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриин түсэб зохёогдонхой.

Энэ жэлдэ манай сабшалан дээрэ 18 морин косилка, 15 морин тармуур, 6 тракторна агрегат, 3 тракторна тармуур хүдэлмэрилжэ эхилээ. Эдэ механизмуудай хүсые зүбөөр хэрэглэхэ, мүн колхознигуудай ажалые һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэнь колхозойнгоо правленидэ туһалха, энэ жэлдэ элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилго манай партийна организациин урда табигдана.

Ц. Дондубон, Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ суднаар ябалгын Волго-Донской канал. Һала шэрэһэн буксирна катер 1-дэхи шлюзһээ гаража ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Ажалай амжалта

«Сивков» гэжэ теплоходой команда июнь һарын туршада Үдэ голой адагһаа шэлэй завод хүрэтэр Сэлэнгэ мүрэн дээгүүр модо шэрэлгэдэ эршэтэйгээр хүдэлжэрилжэ, һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ.

Навигациин түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, модо урадхуулгые богонихон болзор соо үнгэргэхэ уялга тус теплоходой команда абаһан байна. Үдэр бүри 800 кубометр модо шэрэхын орондо 1100—1300 кубометр шэрэжэ, июнь һарын түсэбые тус команда нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ.

Мүн Леваневскиин нэрэмжэтэ ба «Пограничник» гэжэ пароходуудай команданууд июнь һара соо һайнаар хүдэлмэрилжэ, һарынгаа даалгабариие холо үлүүлэн дүүргэбэ.

«Маршал Чойбалсан» гэжэ пассажирска пароходой команда пассажирнуудые зөөхэ июнь һарынгаа түсэб 120 процент дүүргээ.

Л. Бондаренко.

Загаһашадай амжалта

«Байкалгосрыб» трест загаһа барилгын хахад жэлэй түсэбые июлиин 1-нэй байдалаар 101 процент дүүргээ.

Загаһа барилгын түсэбые дүүргэлгэдэ Кабанскын загаһанай завод (директорынь нүхэр Остапенко, партийна организациин секретарь нүхэр Калашников) ба Яруунын загаһанай завод (директорынь нүхэр Ванчиков, партийна организациин секретарь нүхэр Стебеньков) эрхим амжалтануудые туйлаа.

Кабанскын загаһанай завод түсэбһөө гадуур 2250 пуд загаһа Эхэ орондоо үгэжэ, хахад жэлэйнгээ түсэб 119 процент, Яруунын загаһанай завод түсэбһөө гадуур 3550 пуд загаһа барижа, хахад жэлэйнгээ түсэб 115 процент дүүргээ.

Г. Цыденов.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ

Хэблэлдэ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор энэ оной июлиин 15-да Нью-Йоркдо СССР-эй ба США-гэй шатаршадай командануудай хоорондо матч болохо байгаа.

Энээнтэй дашарамдуулан июлиин 8-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. Я. Вышинский СССР-тэ США-гэй хэрэгүүдые эрхилхэ саг зуурын этигэмжэтэ г. О'шонесси гэгшэдэ иимэ мэдүүлгэ хэһэн байна:

«Энэ оной июлиин 15-да Нью-Йоркдо СССР-эй ба США-гэй шатаршадай командануудай хоорондо матч болохо болоһонтой дашарамдуулан доро дурсагдаһан зүйл Танда мэдүүлхые шухалада тоолоноб.

Февралиин һүүлээр шатарай Уласхоорондын федерациин президент г. Рогард энэ оной июльда Нью-Йоркдо СССР-эй ба США-гэй шатаршадай командануудай хоорондо матч үнгэргэхые шатарай Американска федерациин үмэнэһөө официальнаар урижа, СССР-тэхи шатарай Бүхэсоюзна секцидэ хандаһан байгаа.

Шатарай Бүхэсоюзна секци американска шатаршадай командатай хэгдэхэ матчда хабаадахые зүбшөөһэн харюу үгэһэн, тэрэнэй һүүлээр матч үнгэргэлгын бүхы шухала условинууд американска федераци ба шатарай Советскэ секци хоёрой хоорондо зүбшэгдэһэн байгаа.

Гэбэшье, США ошохо визэнүүдые советскэ шатаршадта үгэхэ зуураа, американска Посольство болбол советскэ шатаршад Нью-Йорк городто байха ба Нью-Йорк городой городской чертаһаа сааша гарахагүй гэһэн условитойгоор эдэ визэнүүд үгтэбэ гэжэ США-гэй Госдепартаментын заабариин ёһоор мэдээсэһэн юм.

Нью-Йоркын городской чертаһаа гарахагүй гэжэ советскэ шатаршадые хориһон хорилто хадаа Нью-Йоркын городской чертаһаа 12 миль тухай газарта байдаг Гленков город ошохо ябадалда мүн лэ хабаадана гэжэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын зүгһөө США-һаа Москвада байгаа Посольствотой энэ асуудалаар удаалуулан хэгдэһэн хэлсээнүүдэй үедэ элирүүлэгдэһэн байна. СССР-һээ ООН-эй дэргэдэ байдаг Представительствода хабаатай дача тэндэ байдаг, матчын үедэ һайнаар амархынь тула советскэ шатаршадта тус дача үгтэһэн юм.

Июлиин 7-до, советскэ шатаршадай СССР-һээ мордоод, США ошохо замдаа ябажа байхадань, Министерство болбол Нью-Йорк городой городской чертаһаа гаража, Гленков городтохи Советскэ Представительствын дачада советскэ шатаршадай ошохо тушаа Госдепартамент арсалтата харюу үгэбэ гэһэн мэдээсэлые Посольствоһоо абаһан байна.

Советскэ шатаршадай Гленков ошохо эрхыень хаһалга хадаа шатарай матчда хабаадажа, США-да тэдэнэрэй байха ябадалда таарамжагүй услови байгуулна, США ошохоор уригдаһан советскэ шатаршад тушаа уласхоорондын айшалалсан хүндэлэлсэлгын юрын эрилтэнүүдтэ харюусанагүй, советскэ шатаршад энээниие зүбшөөжэ огто шадахагүй байна.

США-да советскэ шатаршадай байлга тушаа дээрэ дурсагдаһан условинуудай хэрбээ хубилгагдаагүй һаань, тэдэнэр США ошожо ба шатарай матчда хабаадажа шадахагүй байна гэжэ шатарай Бүхэсоюзна секци болон советскэ шатаршад тоолоно».

Социалистическэ мүрысөөнэй ашаар

Улан-Удэ станциин паровозно депогой коллектив августын 2-то болохоёо байгаа түмэрзамшадай Бүхэсоюзна Үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Социалистическэ мүрысөөнэй июнь һарын дүн гаргахада паровозно цехын машинистнууд һайн амжалта туйлаһан байба. Тэдэнэр социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа июнь, июль һарануудай турша соо арадай ажахын ашаае тогтоогдоһон нормоһоонь 700 мянган тонноор үлүү ехые зөөхэ уялга абаа һэн.

Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө паровозно цехын коллектив бүхы хүсэ шадалаа гаргаа. Июнь һарын эсэстэ паровознигууд 432 мянга 766 тонно ашаа шэрэжэ һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээ.

Паровозой машинист нүхэр Язенок июнь һарын турша соо түсэбһөө гадуур 5076 тонно, машинист нүхэр Агишев — 5259 тонно, машинист нүхэр Жигарев — 5808 тонно ашаа зөөһэн байна.

Мүн паровозно депогой механическа цех июнь һарын туршада һайн амжалта туйлаа. Социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхын тула тус цехын коллектив ажалдаа Средневолжскэ станок бүтээлгын заводой токарь-новатор Колесовой түрүү методые ажалдаа хэрэглэжэ, июнь һарынгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ.

Энэ цехын стахановец-токарь нүхэр А. Сайбонов новатор Колесовой методээр хүдэлмэрилһэнэй ашаар июнь һарынгаа түсэбые 192 процент дүүргээ.

Тиихэдэ токарь В. Столповский мүн энэ түрүү методээр ажаллажа, һарынгаа түсэбые 230 процент, токарь нүхэр Соколов — 223 процент, токарь Н. Выборов—178 процент, токарь Чашин — 170 процент дүүргэһэн байна.

Механическа цехын нүхэр Коноваленкын хүтэлбэрилдэг бригада токарь Колесовой методээр хүдэлмэрилжэ, һарынгаа түсэбые 158 процент дүүргээд, социалистическэ мүрысөөндэ илажа гараа.

Б. Шатонов.

МАРКСИЗМЫН АГУУЕХЭ ЗОХЁОЛ

(Ф. Энгельсын „Анти-Дюринг“ гэжэ зохёолой хэблэгдэн гараһаар 75 жэл болоһоной ойдо)

☆

П. ХАДАЛОВ,
ахалагша научна сотрудник, философско наукануудай кандидат.

☆☆

Марксын, Энгельсын, Ленинэй, Сталинай гол зохёолнуудынь марксизм-ленинизмын теоретическэ нангин баялиг болоно. Тус зохёолнууд марксизм-ленинизмын бата үндэһэ һуури ба манай партиин теоретическэ ухаан бодолой саг үргэлжэ хүгжэдэг эшэ баялиг мүн. Марксизмын иимэ агууехэ зохёолнуудай тоодо Ф. Энгельсын «Анти-Дюрингнь» хамаадана.

Энэ ном К. Марксын «Капиталай» удаа тээ, марксизмын гол шухала зохёолнуудай нэгэн болгон табигдаха ёһотой, энээниие үзэжэ хэдэн үеын революционернүүд хүмүүжэн болбосорһон байха юм. Дурсагдагша зохёолые һургаал болгохоор, удха түгэс зохёол, философиин, естествознаниин ба общественнэ наукануудай асуудалнуудые шэнжэлэн тодорхойлһон зохёол гэжэ В. И. Ленин сэгнэһэн байгаа.

Марксизмын гурбан эшэ үндэһэтэй ба гурбан гол хубитай байдагынь элитэ. Философи, политическэ экономи, социализм хадаа марксизмын гол хубинуудынь болоно. Фридрих Энгельсын энэ зохёол соо марксизмын тэдэ гурбан гол хуби барандаа шэнжэлэгдэн харагдаһан байна. Энэнь Ф. Энгельсын «Анти-Дюринг» гэжэ зохёолой бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанарай эшэ үндэһэн болоно. Тиимэһээ Ф. Энгельсын «Анти-Дюринг» гэдэг зохёолынь «Коммунистическэ партиин манифесттэй» нэгэн хамта, ушар ёһо мэдэхэ хүдэлмэриинэн бүхэнэй хододоо үзэхэ ном болохо ёһотой,—гэжэ Ленин зааһан байна.

К. Марксын сэсэн мэргэн соратник Ф. Энгельс тон ехэ энциклопедическэ эрдэм ухаатай байһанаа, сэхэ шууд марксист-материалистын дайшалхы революционно үзэл бодолтой байһанаа тус ном дотор элирхэйлэн харуулаа. Ф. Энгельсын энэ зохёол доторнь философидохи партийна ёһоной марксистска принцип бүримүһэн сахигданхай.

Ф. Энгельсын «Анти-Дюринг» гэдэг зохёол манай партиин гэшүүдые теоретическэ ёһоор зэбсэглэхэ хэрэгтэ туһалһан ба мүнөөшье туһалжа байна. И. В. Сталин «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн гениальна зохёол соогоо Энгельсын энэ зохёолые хэдэ дахин дурдаһан байха юм.

* * *

Ф. Энгельсын «Анти-Дюринг» гэжэ зохёол урдань германска социал-демократиин центральна орган — „Vorwarts“ («Форвертс») гэдэг газетэдэ тус тус статьянуудаар (1877 он) хэблэгдэһэн, 1878 ондо тусхай ном болгогдожо гараһан байгаа. Энэ зохёолынь марксизмые хазагайруулагша метафизик, Берлинскэ университедэй приват-доцент Евгений Дюринг (1833—1921 он) гэгшые шүүмжэлэн бэшэгдэһэн юм.

Экономическа талаараа таһалагдан һалгаагдаһан Германида философиин талаар элдэб түрэлэй олон тоото «һургуулинууд» ба «шэглэлнүүд» тэрэ үеэр бии болоһон байгаа. Энэ хадаа - «философиин талаар эгээн бирагүйхэн доктор» аад, философидо, политикада, политическэ экономидо, естествознанида өөрын тусхай «системэ» бии болгохо гэжэ һэдэһэн үе байгаа. Дюрингшье наукын бүхы һалбаринуудтахи үзэл бодолнуудые бүримүһэн шэнжэлэн тодорхойлхо «системэ» бии болгохо гэжэ шиидэһэн, «философиин бирагүйхэн доцентнүүдэй» нэгэн байһан юм. «Философиин курс», «Национальна ба социальна экономиин курс», «Национальна экономиин ба социализмын критическэ түүхэ» гэдэгүүдые Дюринг хэблүүлэн гаргаһан байна. Е. Дюрингын эдэ зохёолнуудынь удхагүй һэбхи хооһоор олон табые шашалгын жэшээ болоно. Марксизмын дайсан, шашаг ба шалиг этэгээд — Дюринг өөрынгөө «системые» Марксын ба Энгельсын һургаалда эсэргүү шэглүүлэн табиха гэжэ шиидэһэн байгаа. Дюрингын шалилга тушаа даб дээрэ һаналаа табинишьегүй байжа болохо байһан һаа, харин саашадаа болоһон событиинуудһаа шалтагаалан Маркс ба Энгельс Дюрингые зада шүүмжэлхэ баатай болоо. Ушар юуб гэхэдэ, эйзенахцуудай ба лассальянецуудай—немецкэ хоёр бүлэгэй 1875 ондо германска единэ социал-демократическа парти боложо нэгэдэлгэ Германи дотор революционно хүдэлөөнэй улам шангаран бадарха ябадалда хүргөө һэн. Тиимэ нэгэдэлгэ Готско съезд дээрэ болоһон байгаа. Немецкэ революционернүүдэй зүгһөө программна ба теоретическэ асуудалнуудаар гаргаһан алдуунууд тухайда К. Маркс «Готско программые шүүмжэлгэ» соогоо бэшэһэн юм.

Немецкэ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй шангадажа эхилхэдэ һанаата болоод, немецкэ буржуази Евгений Дюрингые тухиран табиһан байгаа. Немецкэ буржуазиин дура хүсэлые ханган, Е. Дюринг научна коммунизмын теоридо, тэрэниие зохёоһон Маркс Энгельс хоёрто добтолжо ороһон юм. Дюринг өөрын парти байгуулха гэжэ һэдээд, юушье бүтээжэ шадаагүй. Харин немецкэ ревизионистнууд ба оппортунистнууд — Бернштейн, Люст, Бракке ба бусад Дюрингые тойрон бүлэглэжэ эхилһэн байгаа. Немецкэ социал-демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн А. Бебель Дюрингын идейнүүдтэ һайшаалтайгаар хандадаг байба. Партиин хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө сохилто үзөөгүй ушарһаа оппортунистнууд убайгүйгөөр аашалжа эхилһэн байна. Тииһэн дээрэһээнь Дюрингые ба тэрэнэй идейнүүдые Маркс, Энгельс хоёр эрид шууд шүүмжэлжэ эхилхээр шиидэһэн юм. Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй саашадаа амжалтатайгаар хүгжэхын тулада, тэндэхи оппортунизмые идейнэ бута сохихо хэрэгтэй байгаа.

Энгельсын «Анти-Дюринг» түүхэтэ ехэ удхашанартай гэбэл, тэрэнь анархизмын ба оппортунизмын идеологиие бута зада сохихоһоо гадна, мүн марксизмын гол идейнүүдые тодо һонороор найруулһан байдаг.

Энгельсын номой удха, гол идейнүүд ба проблемэнүүдынь иимэ. Тэрэнэйгээ орошол соо научна социализмын бэлэдхэгдэһэн түүхэ тушаа ухаалан бодолгын хоёр арга — диалектическэ ба метафизическэ аргануудые тайлбарилан тодорхойлхо асуудал дээрэ тон бэшэһэн байна.

Дюрингын хазагайруулһан-материалистическэ ба идеалистическэ үзэл бодолые Ф. Энгельс «Философи» гэһэн нэгэдэхи бүлэг соогоо элишэлээд, марксистска философиин гол удхые, бодото байдал тушаа ухаан бодолой ямараар хандадагые, матери ба хубилалга тухай һургаал, дайда зай ба саг тухай һургаал, абсолютна ба относительна үнэн бодото ушар тухай һургаал, материалистическэ диалектика тухай һургаал гэхэ мэтын асуудалнуудые дэлгэрэнгыгээр шэнжэлэн тайлбарилаа.

Ф. Энгельс «Политическэ экономи» гэһэн хоёрдохи бүлэг соогоо политическэ экономиин предмет ба метод тухай, үнэ сэнгэй ба нэмэри үнэ сэнгэй теори тухай, юрын ба орёо нарин ажал тухай асуудалнуудые шэнжэлэн тайлбарилаад, «хүсөөр бололгын» буржуазна теориие элишэлэн харуулаа.

«Социализм» гэһэн гурбадахи бүлэг соогоо утопическа социализмые шүүмжэлээд, научна социализмда хамаатай теориин асуудалнуудые, тусхайлан хэлэбэл — гүрэн тухай, гэрлэлгэ, бүлэ ба хүмүүжүүлгэ тухай, городой ба деревниин хоорондоо, ухаан бодолой ба физическэ ажалай хоорондоо тад ондоо байлга тухай, тэдэ илгаануудые усадхан зайсуулха арга тухай шэнжэлэн тодорхойлһон байна.

* * *

Энгельсын энэ энциклопедическэ номой бүхы асуудалнуудые нэгэ багахан статья соо дүүрэнээр тайлбарилан бэшэжэ шадагдахагүйнь элитэ. Тиимэһээ, тэдэ асуудалнуудай эгээн гол шухалыень абажа, тон тобшо тайлбарилга үгэхэ байнаб.

Түрүүшээр хэдэхэн ажаглалтануудые хэхэ хэрэгтэй болоно.

Тус номоймни шэнжэнь Дюрингын зохёолнуудай научна удхада огто таарахагүй байна гэжэ Энгельс заана. Гэхэ зуура, Энгельс хадаа идейнэ дайсанаа элишэлэн сохихын тулада тэрэнэй хойноһоо мүрөөрнь мүшхэхэ, ондоогоор хэлэбэл Дюрингын зохёолой түсэбые хараадаа абажа, тон олон асуудал тушаа тогтон шэнжэлхэ баатай болоо. Энгельсын хэрэглэһэн иимэ метод марксистска наукада тон ехэ туһа хүргэжэ, олон асуудалда марксистска сэгнэлтэ үгэхэ арга олгоо.

Клеткые шэнжэлэн олоһонойгоо һүүлээр, амитан бүхэн клеткэнүүдһээл бүрилдэн оршодог гэһэн Вирховэй тайлбарилгань хэр естественно-научна ба диалектическэ шэнжэтэй байжа шадаха ааб гэһэн Энгельсын ажаглалта теоретическэ талаараа угаа һонин байна. Амитанай, тиимэ болохолоороо хүнэйшье бэе махабада тухай ойлгомжо бүри орёо байха гэжэ Энгельс ажаглалта хэһэн юм. Тиин, Ф. Энгельс клеткые Вирховэй шэнжэлэн олоһон ябадалай прогрессивнэ шэнжэтэйе тэмдэглэхэ зуураа, амитанай ба хүнэй бүхы организмые клеткээр һолихо гэһэн эрмэлзэлгыень буруушааһан байна. Белково бэе бодосуудай ажамидаралгын орёо нарин процессые клеткын «нүлөөлэлгөөр» хизаарлабал, естественно-научна, диалектическэ талаараа алдуутай ба метафизическэ шэнжэтэй болохо гэжэ Энгельс ойлгуулһан байгаа. Энгельсын тус заабари хүнэй организмын орёо нарин бүрилдэл тухай гайхамшаг сэсэн бодомжо мүн, энэнь «Клеткын бүрилдэхэһөө урид амидаралай хүгжэлгэ» гэһэн зохёол соогоо советскэ профессор О. Б. Лепешинскаягай хэһэн шэнжэлэлэй ёһоор тодоруулагдан, научна теори болоо. «Нэгэтэ тодорхойлогдоод, хубилалтагүй байһан клеточнэ формо гэдэгһээ үндэһэлһэн Вирховэй теори

ОРОЛДОЛГЫН ХУСЭН

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхо- племенной хониной-товарна рмын хүдэлмэрилэгшэд оролдо- о һайн ажалаараа Бичурын маг дотор үнинэй суурхана. Тэ- нэр хонидоо жэшээтэ һайнаар руүһалдаг, тоо толгойень олошо- улха, нооһо үгэлгыень дээшэ- улхэ даалгабаряа жэл бүри үргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг . Үнгэрэгшэ жэлдэшье абаһан кы хурьгадаа нэгэшье хоролто- гөөр түлжүүлһэнэй ашаар хони эбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые 102 оцент дүүргээ һэн. Мүн хонин иһөө 3,8 килограммай оронд о килограмм эрхим шанартай ооһон хайшалагдаһан байна. Нё- ндо тус колхоз нооһо тушаалгаар нэнтэйгөө сүм тоосоһон, хүршэ хозуудтаа «советскэ меринос» тэрэй нэгэдэхи классай 35 ху- худалдаһан байха юм. 1952 он энэ артель племенной ОТФ-һээ мянган түхэригэй олзо доход улаа.

Тус фермынхид үнгэрэгшэ жэлэй лжэлгэдэ эртээнһээ оролдосо- һайнаар бэлэдхээд, нэгэшье й хоролтодо оруулангүй үнгэр- эн байна. Дулаан байранууд тү- рэгдэһэн, хүсэд хүрэхэ үбһэ тэ- эл бэлэдхэгдэһэн байгаа. Тэжээ- балаис табихада 1 толгой хо- ндо 2,8 центнер үбһэн, 1,8 цент- соломо, 40 килограмм таряан лжэлгын үе соо хүртэһэн байна. на, 200 центнер капуста, 90 тнер хартаабха, 120 центнер асарагдажа, хонидто эдюулэг- . Хонидто мүн минеральна тэ- эл: томо хониндо сүүдхэдээ 10 мм дабһан, хурьганда 5—10 мм яһанай гурил үйрүүлэгдэһэн стой холижо эдюулэгдэдэг һэн.

Хонидой хойноһос харууһалга техническэ заабариин ёһоор дэнэ. Бага-Куналейн зоовет- истогые даагша Тимофей Рома- вич Чекин энэ фермэдэ оло да- ерэжэ, хонишодто элдэб зүб- л үгэдэг, фермын байдалтай та- исадаг юм. Хонишодтой энэ 60 атай зоотехнигэй халуунаар рэлдэжэ байхань оло үзэгдэдэг. эрэгшэ үбэлэй турша соо Тимо- й Романович хонишодто «хонид- нооһо яагаад ехээр хайшалха ай», хүдөө ажахые, тэрэнэй гол бари болохо малажалые сааша- ь хүгжөөхэ тухай КПСС-эй К съездын директивэнүүд тухай кцинүүдые уншаа. Мүн хонидые ка эдеэлүүлхэ, хурьгадые түл- улхэ гурим, минеральна тэжээ- удхашанар тухай ба бусад рэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. хэр Чекинэй үүсхэлээр ба ха- н туһаламжаар үбэлжэлгын нһээ хойшо тус фермэдэ ажа- эмхидхэлгын түрүү арга—бри- на системэ нэбтэрүүлэгдэһэн гаа. Тэрэнэй ашаар хонидые ууһалга ба эдеэлүүлгэ нилээд жаруулагдаһан байна. Тэрэнэй а тээ хонишодой амяар амяа- хүдэлмэрилдэг байхада хони- н бүхэн өөрынгөө даалһан хонид- тэжээл ехээр эдюулхые оролдо- , үбһэ тэжээл гамнаха гэжэ ог- оролдодоггүй байгаа. Хэрбээ нэгэ хонишоной үбшэлхэдэ хони- дынь хүсэд һайнаар харууһалагда- даггүй ба эдеэлүүлэгдэдэггүй һэн. Шэнэ, бригадна системын үлүү һай- ниинь юуб гэхэдэ, түбхын түрүүн бригадын бүхы хонишод хамаг хо- нидойнгоо түлөө харюусадаг, бул- тыень һайнаар харууһалдаг байна. Гадна, энэ системэ фермэдэ хэгдэ- хэ тоо буридхэлые хүнгэдхэдэг, шэнэ түлнүүдые абалга ба түл- жүүлгые зүбөөр эмхидхэхэдэ ту- һалдаг байха юм.

Тус фермын хонишод хонидоо зунайнь байрада эмхитэйгээр гар- гаад, Хёлго мүрэнэй эрье шадар Гутай гэжэ ногоо һайнтай, һэб- нээтэй һэрюун үндэр газарта бэл- шээжэ байна. Эндэ отара бүхэнэй амяар амяараа байха һарабша са- райнууд, хоройнууд түхеэрэгдэһэн байгаа. Хонишодой өөһэдынь байха һаруул сэбэр гэр баригдаа.

Энэ фермынхид мартын 15-һаа шэнэ түлнүүдые абажа эхилээ һэн. Искусственнаар ороондо оруулаг- даһан 500 хониноо 513 хурьган абтажа, бригадна системээр ба ан- харалтайгаар харууһалһанай ашаар бүрин бүтэн түлжүүлэгдэһэн байна. Июниин 15-һаа энэ фермынхид хонидоо искусственнаар ороондо оруулжа эхилээ. Энэ зорилгоор тусгаар пункт эртээнһээ түхеэрэг- дэһэн, хусанууд һайнаар эдеэлүү- лэгдэжэ эхилһэн байна.

Энэ фермэдэ хони үсхэбэрил- гын мастернууд үнэхөөрөө урган гараа. Колхозница Прасковья Лав- рентьевна Игумнова эндэ арбаад жэлдэ хонишоноор хүдэлмэрилхэ зуураа, нилээд олон хонишодые хүмүүжүүлһэн байна. Нүхэр Игум- нова өөрынгөө дүй дүршэлые за- луу хонишодто дамжуулан үгэдэг, хонидые яагаад зүбөөр харууһалха ба эдеэлүүлхэ тухай заажа үгэдэг.

Мүн хонишод Александр Бур- чевская, Анна Казанова, Екатери- на Самокрутова болон бусад эсэ- шэ сусашагүйгөөр ажалланад. Хэ- дэн жэлэй турша соо Андрей Фи- липпович Толстихин фермые шада- баритайгаар хүтэлбэрилжэ байна. Нүхэр Толстихин республикынгаа 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамо- таар шагнагдаа.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхо- зой хониной-товарна фермын хү- дэлмэрилэгшэд байкало-кударынхи- дай уряае халуунаар дэмжэн, байг- ша ондо 100 хонин бүриһөө 110 хурьга абаха, нарин нооһотой хо- ниноо 4,5, нарибтар нооһотой хо- ниноо 3,8 килограмм нооһо хай- шалха, нооһо тушаалгаар гүрэн- тэйгөө болзорһоо урид тоосохо, хо- ни үсхэбэрилхэ түсэбөө ноябриин 7 болотор 110 процент дүүргэхэ, намартаа аймагай колхозуудта племенной 130 хони худалдаха гэ- һэн уялга абаһан байгаа. Абаһан энэ уялгаа тус фермынхидэй нэрэ- тэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһа- ниинь лабтай.

Мүнөө жэлдэ Ворошиловай нэ- рэмжэтэ колхоз хониной-товарна фермэһээ 80 мянганһаа үсөөн бэшэ түхэригэй олзо доход оруулхаар хараална.

А. Шулунов.

Манай республикын холын хойто зүгтэ Хойто-Байгалай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-тэжэрхэ фермэ байдаг. Эндэхи сагай уларилай хэршье бэрхэшээлтэй байбашье, колхозно малшад хүдэлмэридөө муу бэшэ дүнгүүдые туйлана. Энэ фермынхид үнгэрэгшэ жэлдэ мал үсхэбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн, һү һаалгые нилээд дээшэлүүлһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой МТФ-дэ 10 шахуу жэл хүдэлмэрилһэн ахалагша һаалишан Наталья Васильевна Загузина.

О. Березновой фото.

Һайнаар хүдэлмэрилдэг библиотекэ

Байкало-Кударын аймагай Куль- турын байшан соо аймагайнь биб- лиотекэ байдаг. Эндэ аймагай хү- дэлмэришэд ба албахаагшад суг- ларжа, сүлөөтэй сагаа культурнаар, шэнэ журнал, газетэ ба элдэб но- муудые уншажа үнгэргэнэ.

Тус библиотекэ бурят-монгол ба ород хэлэн дээрэ уранһайханай, хү- дөө ажахын, политическэ болон бу- сад номуудай баян фондтой юм.

Библиотекые даагша нүхэр Д. Кардаш уншагшадта һайнаар хандадаг, тэдэнэй һонирхоһон бүхы асуудалнуудта тодорхой ха- рюунуудые үгэдэг байна. Тэрэ өөрынгөө юрэнхы эрдэмые хододоо дээшэлүүлнэ. Мүн уншагшадай хэ- рэглэһэн номуудые тусхай списог- тэ абажа, тэдэнэй эрилтэнүүдые түргэнөөр хангадаг заншалтай.

Библиотекэ Г. Николаевагай «Та- ряа хадалга» гэжэ романаар уншаг- шадай конференци үнгэргэхэ гэжэ бэлдэжэ байна. Мүн уншагшадһаа библиотекэдэ ороһон элдэб асуу- далнуудые анхаралдаа абаад, «Асуудалай ба харюугай вечер» үнгэргэхөөр бэлэн болоо.

В. Непомнящих

Муугаар хүдэлмэрилдэг лектори

Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй дун- да культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Колхозой центрын клуб болон уншалгын бай- шан мүнөө үедэ хаалгатай байна.

Тосхоной лекторскэ группа ажал- шадта һонирхолтой элдэб темэнүү- дээр лекци уншаха ёһотой байгаа гэбэшье, үшөөл хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Тосхоной лектори (даагшань А. Будаин) май һарада малажалай гүүртэнүүдэй болон та- ряанажалай бригадануудай ажал- шадта 10 гаран лекци уншаа. Гэбэ- шье, партиин XIX съездын шиидхэ- бэринүүдтэй зохилдуулан лекци бо- лон хөөрэлдөө үсөөнөөр үнгэргэнэ.

Колхозой клубай ба уншалгын байшангай саг үргэлжэ хаалгатай байдаг дээрэһээ эндэ олон хүнэй хабаадалгатай лекци уншахын ар- гагүй юм.

Колхоздо культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха бүхы арга боломжо бии. Эндэ багшанар, врач- нар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд олон юм. Эдэнэр культурно-гэгээ- рэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха хүсэлтэй байдаг. Гансал энэ хэрэгые эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд куль- турно-гэгээрэлэй хүдэлмэрииe һай- жаруулхын тула зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Биликтуев.

Модо бэлэдхэлшэд культурнаар амарна

Заиграйн аймагай Курба тосхон- до Черемуховско леспромхоз оршо- дог. Леспромхозой комсомолецууд коммунистнуудай хүтэлбэри доро 1951 ондо гоё һайхан клуб бари- һан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо модо- шод өөһэдынгөө клубта сагаа куль- турнаар үнгэргэнэ.

Участогуудта ажалладаг модо- шод сагаа мүн лэ культурнаар үн- гэргэнэ. Тэдэнэр гармонёор, струн- на оркестрээр наадаха, спорт эр- хилхэ арга боломжотой. Мангентын участогай залуушуул гармонь, ги- тара, мандалин гэхэ мэтэ хүгжэмэй инструмент дээрэ наадана. Участо- гуудай модошод тэрэшэлэн танца наадаха, кино хараха арга болом- жотой.

Ж. Айсуев.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрииe һайжаруулха

(Селькорнуудай бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

Манай редакцида селькорнуудай мэдээсэһэнэй ёһоор, республикын зарим аймагуудаар хүдөөгэй ажал- шадай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Оло- хон хүдөөгэй, колхозуудай клубууд бодото культурын гуламтанууд бо- лоогүй, ажалшадай ургажа байгаа эрилтэнүүдые хүсэд хангажа шада- даггүй байһаар. Тиимэһээ колхозни- гуудай дунда ниитэ-политическэ хү- дэлмэри саг үргэлжэ ябуулагдана- гүй, лекци, элидхэлнүүд тон үсөө- нөөр уншагдана. Селькорнуудай ре- дакцида ерэһэн хэдэн бэшэгүүдые жэшээ болгон хаража үзэе.

«Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри мартагдашанхай» гэһэн гаршагтай бэшэг соо Бичурын аймагай Харла- най сомоной Кировэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоздо ниитэ-ойл- гууламжын хүдэлмэриин муугаар ябуулагдаһан тухай селькор **Дашиев** мэдээсэнэ. Тус колхозой гэшүүдэй дунда лекци, элидхэлнүүд үнинэй уншагданагүй, хаа-яа болоходоошье тэдэнэй идейно-теоретическэ хэм- жээнь һула байдаг, мүн бурят-мон- гол хэлэн дээрэ уншагдадаггүй. Эндэ гуша гаран агитаторнууд бии гэжэ тоологдоно. Теэд, партийна организациин секретарь нүхэр Сан- жиев агитаторнуудай хүдэлмэрииe хүтэлбэрилнэгүй, тэдээндэ зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй. Тиимэһээ олонхи агитаторнууд колхозуудай дунда ниитэ-ойлгууламжын ямар- шье хүдэлмэри ябуулнагүй. Сезон- но хүдэлмэриинүүдэй үедэ полевой станууд муугаар түхеэрэгдэдэг, тэндэ газетэ, журналнууд ехэ хо- жомдуулжа асарагдана.

Тус колхоздо яһала һайн клуб бии. Теэд, тэрэнь ехэнхидээ хаалта- тай байдаг, суглаанай болоходо хаа-яа нээгдэдэг. Тус клубай дэр- гэдэхи уранһайханай самодеятель- ностиин кружок үнинэй хүдэлмэрил- нэгүй, эндэ культурна хэрэгсэлнүүд тон хомор. Клубта абтаха ёһотой газетэнүүд клубые даагша нүхэр Н. Жигжитовэй гэртэ хэбтэдэг юм. Колхозникуудай дунда культурно- гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ партийна организациин сек- ретарь нүхэр Санжиев анхарал хан- дуулнагүй.

Закаменай аймагай Кировэй нэ- рэмжэтэ колхозой клуб эмхи гүрим- гүй байдалтай, муу түхеэрэлгэтэй, шатар, даам, хүгжэмэй инструмент- нүүд үгы байдаг. Тус клубта газетэ, журналнууд саг соогоо асарагдана- гүй, эндэ скамейкэнүүдэй үгы дээ- рэһээ киногой табигдахада хүнүүд хүл дээрээ байжа хараха баатай болоно. Мүнөө клубые даагшаар тусхай хүн томилоодоогүй, тиимэһээ тэрэнь хододоо шахуу хаалтатай бай- даг. Тус колхозойхид «клубайнгаа хүдэлмэрилхые хэды болотор хүлеэ- хэ юм?»—гэжэ селькор **Очиров** асууна.

Манай редакцида Хэжэнгын ай- магһаа нүхэр **Бадмаевай** бэшэһэнэй ёһоор, Дунда-Худанай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүү- дэй дунда культурна хүдэлмэри ябуулагданагүй. Тус колхоз мүнөө болотор клуб үгы байһаар, тиимэ- һээ лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүү- дые үнгэргэхэ тааралжатай газар- гүй. Колхозой правлени (түрүүлэг- шэнь нүхэр Цыпылов) колхозникуу- дай гэрнүүдтэ радио тодхуулхые арсаһан байна.

«Клуб юундэ баригданагүйб?» гэ- һэн гаршагтай бэшэг соогоо Бичу- рын аймагһаа селькор **Самажапов** нигэжэ мэдээсэнэ: «Коммунизм» гэжэ хүдөө ажахын томодхогдоһон артелиин гэшүүд 1952 ондо өөрын- гөө хамтын суглаан дээрэ шэнэ клуб бариха тухай шиидхэбэри аба- һан юм. Клуб барихын тула модон бэлэдхэгдэһэн байгаа. Теэд мүнөө болотор клубай барилга эхилээдүй байһаар. Шалтагаанинь юуб гэхэ- дэ, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гар- маев шэнэ клуб бариха тухай ямар- шье анхарал хандуулнагүй, бэлэд- хэгдэһэн модониишье нэгэ газартаа хэбтэжэл байна».

Мухаршэбэрэй аймагай Октяб- риин сомоной «Үнэн» колхозой бригада ба малажалай фермэнүүд дээрэ дүрбэн улаан булан эмхидхэг- дэхэ аад, мүнөө оройдоо нэгэ улаан булан бии байна. Холын бригада ба фермэнүүдтэ хүдэлмэрилдэг колхозникууд сүлөөтэй сагтаа суглар- жа, газетэ, ном уншаха аргагүйдэ- нэ,—гэжэ манай редакцида сель- кор **Цыбикмитов** бэшэнэ.

Хүдөөгэй ажалшадай дунда ябуулагдаха культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин горьтой дутагдалнууд тухай эдэ баримтанууд гэршэлнэ. Энээн дээрэһээ харахада, зарим колхозуудай партийна эхин организацинууд агитаторнуудай хүдэлмэ- рииe зүбөөр эмхидхэдэггүй, клубуу- дай хүдэлмэридэ анхарал хандуул- даггүй байха юм.

Ажалшадай ургажа байгаа куль- турна эрилтэнүүд һайнаар хангаг- даха ёһотой. Тиимэһээ партийна организацинууд ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэ- рииe эрид һайжаруулха, ажалшадта удха түгэлдэр лекци, элидхэлнүү- дые саг соонь уншуулха талаар да- ры хэмжээ абаха уялгатай. Энэ хэ- рэгтэнь аймагуудай партийна коми- тедүүд, тэдэнэй пропаганда ба аги- тациин таһагууд зохихо туһаламжа үзүүлхэ зорилготой.

Жэлэйнгээ даалгабарииe 5 һара соо дүүргэбэ

Улан-Удын мяха-консервын ком- бинадай монтажно-заһабарилгын бригада энэ жэлдэ үйлэдбэриин үндэр амжалта туйлажа, комбинат соогоо шалгарна. Тус бригадын гэшүүд — токарь нүхэр Дектерёв, электро-гагнуурша нүхэр Качан гэгшэд 5-һарын тур- шада жэлэйнгээ даалгабарииe дүүргээ. Мүн эдэ стахановецууд табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые 2 жэл 5 һара соо амжалтатайгаар дүүргэһэн байха юм.

Мүнөө тэдэнэр туйлаһан амжал- таараа һанаагаа амарангүй, бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Н. Святогор.

н хуушараа, наукын урагшаа шалгада һаад тойбо татана, гдэлнүүдэй хүгжэлгын байдалые нжэлхэ хэрэг хойшо татана» э профессор Лепешинская заа- байха юм (мүн тэндэ, нюур 8). Клеткэ гансаараа ажамидаралай нжэ шанартай бэшэ, харин бел- о бэе бодосой бии байһан га- та, тэрэнэй үмхиржэ һалаагүй хада, амидаралай шэнжэнүүд наашье үзэгдэдэг» гэжэ Энгельс эһэн байгаа. («Анти-Дюринг», политиздат, 1950 он, нюур 77). жамидарал хадаа белково бэе досуудай бии байлгын арга мүн» кэ Энгельс бэшэнэ (мүн тэндэ). Ф. Энгельс «Анти-Дюринг» гэжэ м соогоо марксистска философ- материализмые үмөөрэн хам- ална. Дюрингые материализмын лөө бэшэ, харин материализмые загайруулһанайнь түлөө, мате- ализм идеализм хоёрые эблэ- үлхэ гэһэн һэдэлгынь түлөө гельс шүүмжэлһэн байха юм. Ойлгомжо ба теори хадаа бодото мын шэнжэ үзэгдэл бэшэ, харин ар-нэгэн идеальна принцип мүн жэ тодоруулхые Дюринг һэдэдэг йгаа. Энэнь асуудалые идеали- ческэ гуримаар тайлбарилһан адал болоно гэжэ Энгельс заа- а һэн. Объективнэ юртэмсые инципүүд бэшэ, харин эхин зүйл н гэжэ шэнжэлхэ хэрэгтэй. Хубилалга хадаа материин шэн- шанар мүн гэжэ материализм олодог. Гэхэ зуура, эхин бүрил- лгэ гэдэгые Дюринг дэмжэн мэ- рнэ, энэнь хии хүсэн н гэһэн удхатай болоно. ихэдээ Дюрингын идеалисти- скэ хараа бодол баримтал- ниинь элирнэ бшуу. Дюринг ха- а үзэгдэлнүүд дотор зүрилдөөнэй н байһые мэдэрдэггүй, тэрээнииe хагүй юумэн гээшэ гэжэ багсаа- г байгаа. Зүрилдөөнүүд юрэнхы шэнжэтэй байдаг, тиимэһээ байгаа- лиин ба ухаалан бодолгыншье хүг- жэхэ хуули ёһон болоно гэжэ Энгельс зааһан байха юм. Тоонүүд хубилжа ондоо шанар олодог уша- рые Дюринг арсаһан байгаа. Тии- мэ хубилалтанууд байгаалиин, об- ществын ба ухаалан бодолгын хүг- жэдэг юрэнхы хуули ёһонуудай нэ- гэн мүн гэжэ Энгельс тодоруулан харуулаа.

«Хубилан хүгжэлгэ» тухай геге- левскэ формулые хэрэглэһэн хэ- бэртэйгээр Марксые Дюринг хар- даһан байгаа. Дюрингын энэ хар- далгые Энгельс зада шүүмжэлһэн байна. Материалистическэ ойлгом- жын ёһоор, «хубилан хүгжэлгэ» хадаа таһалгаряагүй ба таһалдал- тай хүдэлөөнэй единствые харуул- һан ябадал, байгаалиин улам саа- шадаа хүгжэжэ байһанай гэршэ жэшээ болоно гэжэ Энгельс тодо- руулан харуулаа. Дайда зай ба саг тухай Дюрингын баталамжа- нуудай метафизическэ ба идеали- стическэ шэнжые Энгельс элишэ- лэн шүүмжэлһэн байна. Дайда зай ба саг хадаа материин бодото бай- далай гол маяг янзанууд болоно гэжэ Энгельс харуулаа. Матери хадаа сагай талаар хэм хэмжээгүй ба дайда зайн талаар эсэс захагүй юм. Мүнхэ шанартай үнэн бодото зүйл тухай, һайн юумэн ба хорото зүйл тухай гэхэ мэтэ асуу- далнуудые Дюрингын идеалисти- ческэ гуримаар тайлбарилһыень Энгельс элишэлһэн байна.

* * *

Ф. Энгельс «Политическэ эконо- ми» гэһэн бүлэг соогоо политическэ экономиин предмет ба методые то- дорхойлоод, хүсөөр бололгын үүргэ тухай Дюрингын идеалистическэ тодорхойлгые буруушаан шүүмжэл- һэн байха юм. Обществын нэгэ ху- биин нүгөөдэдөө хүсөөр ороһоной үндэһөөр, обществонь ангинууд бо- ложо хахаран хубаардаг гэ- жэ Дюринг багсааһа. Хү- сөөр бололго — обществын экономическа формонуудай бү- ридэдэг шиидхэхы зүйл мүн гэжэ Дюринг болодог байгаа. Энэнь хар- хис теори болоно, юундэб гэхэдэ, обществын түүхэ тухай Марксын материалистическэ теориие, үнэн- дөө алгад гарана гэжэ Энгельс ха- руулаа. Экономическа факторнууд обществын хүгжэлтын үндэһэ һуу- ри болодог гэжэ Энгельс тодорхой- лоо.

Ф. Энгельс үнэ сэн ба нэмэри үнэ сэн тухай асуудалые дэлгэрэнгыгээр шэнжэлэн тодорхойлһон юм, бүдүү- лигээр хазагайруулдаг экономист гэжэ Дюрингые харуулһан байна.

Энгельсын «Анти-Дюринг» гэһэн зохёолтой холболдуулан, И. В. Сталинай «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ сэсэн зохёолые хаража үзэхэ хэрэг- тэй болоно. И. В. Сталин өөрынгөө энэ зохёолой ба Ф. Энгельсын «Ан- ти-Дюринг» гэдэг номой хоорондо- хи логическа холбооe тодорхойлон харуулаа.

И. В. Сталин наукын объективнэ хуули ёһонуудай нүлөөлэн үзэгдэ- дэгые тодорхойлон тайлбарилха зуураа, общественно-экономическа харилсаануудай дарлалта дороһоо хүнүүдэй али зэргээр сүлөөржэ байһан тухай асуудалые шэнжэлэн харуулһан байха юм. Тиимэ сүлөө- рэлгые «ойлгон мэдэрэгдэжэ шуха- ла болоһон зүйл» гэжэ Ф. Энгельс «Анти-Дюринг» соогоо нэрлэһэн байдаг. И. В. Сталин диалектикын энэ категориие тодорхойлхо зуураа, «ойлгон мэдэрэгдэжэ шухала боло- һон зүйл» гэдэгэй ямар ушартайе харуулаа. Энэ хадаа объективнэ хуули ёһонуудые, «шухала болоһон зүйлые» ойлгон мэдэрһэн удхатай, тэрэшэлэн ушараа хүсэд мэдэнхэй- гээр тэдэниие обществын ашаа туһа- да хэрэглэһэн удхатай болоно гэжэ нүхэр Сталин бэшэнэ. Социализмын эрхэбайдалда экономическа хуули ёһонуудые үгы хэхэ бэшэ, харин тэ- дэниие ойлгон мэдэрхэ ба шадама- раар хэрэглэхэ шухала гэжэ И. В. Сталин заана. Социализмын үедэ- хи товарна үйлэдбэрилгэ тухай асуудалые шэнжэлэн үзэлгэ И. В. Сталинай «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» соонь шухала һуури эзэлэнхэй. Товарна үй- лэдбэрилгые зайсуулха (болюулха) тухайда Энгельсын «Анти-Дюринг» соо хэлэгдэнхэй гэжэ зарим нүхэ- дэй дурдадагынь үндэһэ баримта- гүй байна гэжэ И. В. Сталин тоо- лоно. Энгельсын эдэ заабаринуудай нэгэниинь хоёр удхатайгаар ойлго- жо болохооршье һаа, тус номой ондоо тээнь «үйлэдбэриин бүхы хэ- рэгсэлнүүдые» эрхэ мэдэлдээ абаха тухай, «үйлэдбэриин хэрэгсэлнүү- дые бүхы дээрэнь» эрхэ мэдэлдээ абаха тухай хэлэгдэнэ. Тиимэ ушар дээрэһээ «үйлэдбэ- риин бүхы хэрэгсэлнүүдые нацио- нализировалхэ, ондоогоор хэлэбэл промышленностьһаа гадна, мүн хү- дөө ажахыншье үйлэдбэриин хэрэг- сэлнүүдые арадниитын баялиг зөө- ри болгон үгэхэ ябадалые» Энгельс хараадаа абаһан болоно гэжэ нү- хэр Сталин заагаа. (И. В. Сталин. «СССР-тэхи социализмын экономи- ческа проблемэнүүд», нюур 13-14).

Энээн дээрэһээ мэдэхэдэ, тэрэ ороной ганса промышленностьдань бэшэ, мүн баһа хүдөөшье ажахы- дань капитализмын хүгжэнги бай- һан ушарые Энгельс хараадаа аба- һан болоно. Тиимэ оронуудтахи үй- лэдбэриин бүхы хэрэгсэлнүүдые хамтадхахаһаа гадна, мүн баһа то- варна үйлэдбэрилгые зайсуулха (болюулха) ябадал һанамжалагда- на. Асуудал зүбөөр табиһан ябадал мүн гэжэ энээниинь нүхэр Сталин тоолоно.

Гэхэ зуура, хүдөө ажахыдахи хүгжэлтынь дээдэ шатадаа хүрөө- гүй ондоо оронуудта тус зам таа- рахагүй юм. Манай орон тиимэл байгаа. Тиин, манай орон дотор то- варна үйлэдбэрилгэ зарим тэды саг соо байлгагдаха ёһотой болоно.

Ленинскэ «кооперативна түсэб» хадаа тус асуудалые шиидхэхэ ар- га зааһан имагта зүб зам мүн бай- гаа. И. В. Сталин политическэ эко- номиин предмедые тодорхойлходоо, Ф. Энгельсые дурдан зааһан бай- на. Политическэ экономи болбол **«хүн түрэлтэнэй олон янзын об- ществонууд** дотор үйлэдбэрилгын ба агсан абалсалгын болодог ябада- лай, энээнтэй тааралдан, али бүхы ушарта продуктнуудые хубаарил- гын болодог ябадалай эрхэбайдал ба формонууд тухай наука мүн» гэ- жэ Энгельс тоолоно. (И. В. Сталин. «СССР-тэхи социализмын экономи- ческа проблемэнүүд», нюур 85).

Политическэ экономи хадаа олон янзын общественнэ формацинуудай экономическа хүгжэлтын хуули ёһо- нуудые шэнжэлэн үзэдэг юм гэжэ Энгельсын хэлэһые В. И. Ленин хү- сэд зүбшөөрнэ гэжэ И. В. Сталин тэмдэглэнэ. Олон янзын обществен- нэ формацинууд өөһэдынгөө тусгаар экономическа хуули ёһонуудһаа гад- на, мүн бүхы формацинуудта бул- тандань хамаатай экономическа хуули ёһонуудта, жэшээлбэл, үйлэд- бэрилгын хүсэнүүдэй ба үйлэдбэ- ридэхи харилсаануудай тааран зохилдолго тухай хуули ёһон мэтын тиимэ хуули ёһонуудта мэдэлтэй байдагые хараадаа абаха хэрэгтэй гэжэ И. В. Сталин заана. Энэ асуу- далаар Энгельс «Анти-Дюринг» соо- гоо тон зүб зааһан байгаа гэжэ И. В. Сталин бэшэнэ.

И. В. Сталин наукын объективнэ хуули ёһонуудые, тэрэ тоодо поли- тическэ экономиин объективнэ хуули ёһонуудые хүтэлбэри болгохо шуха- ла тухайда тодорхойлон тайлбарил- хадаа Энгельсын «Анти-Дюрингые» дурдана, энэ асуудалаар үгтэхэ марксистска хараа бодолые гайхам- шаг сэсэнээр найруулһан найруулга мүн гэжэ Энгельсын заабарииe тоолоно (И. В. Сталин, «СССР-тэхи социализмын экономическа пробле- мэнүүд», нюур 104).

Национализациин формонууд тухай асуудалаар, мүн коммунисти- ческэ общество дотор продуктнуу- дые хубаарилхадаа товарна андал- далгые усадахаха тухай асуудалаар Энгельсын «Анти-Дюрингые» И. В. Сталин мүн лэ дурдаһан бай- ха юм. Городой ба деревниин хоо- рондоо, ухаан бодолой ба физическэ ажалай хоорондоо тад ондоо байлга тухай Энгельсын һургаал И. В. Сталинай «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» дотор улам хүгжөөгдэһэн байна.

Ф. Энгельс номойнгоо һүүлэй бү- лэг соо Дюрингын «прусска социа- лизмые» буруушаан шүүмжэлнэ. Ерээдүйн общество ажахын комму- нануудһаа бүридэхэ гэжэ Дюринг багсааһан юм, энэнь ангиин тэмэе- лые һуларуулан дараха зам байгаа. Капиталистическэ аргаар үйлэдбэ- рилгэ үлөөгдэжэ болохо, харин тии- хэдэ хубаарилга хэхэ капиталисти- ческэ арга үгы хэгдэхэ ёһотой гэжэ Дюринг багсаадаг байба. Энгельс Дюрингые шүүмжэлхэдээ рефор- мизмда шанга сохилто хэһэн байна, энэнь түүхэтэ ехэ удхашанартай.

Энгельсын «Анти-Дюринг» гэдэг зохёолой тунхаглагдаһан сагһаа хойшо 75 жэл үнгэрөө. Энэ ном аяар тэрэ үеынхидээл адляар, мүнөө манай кадрнуудые, бүхы коммунистнуудые теоретическэ заа- баряар зэбсэглэдэг эшэ һургаалнуу- дай нэгэн болоно.

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, июлиин 8. (ТАСС). Паньмыньчжоньдо даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша корейско-хитадай делегации мүнөөдэр иимэ коммюнике толилоо гэжэ Синьхуа агентство Кэсонһоо мэдээсэбэ:

Июлиин 8-да хоёр талын холбоо баригша офицернүүдэй уулзалга болобо. Тэрээн дээрэ корейско-хитадай талын холбоо баригша главна офицер Нэгэдэмэл Нацануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша генерал Марк Кларкда дам саашань дамжуулан үгэхын тулада корейскэ Арадай армиин верховно командалагша маршал Ким Ир Сенэй ба Хитадай арадай һайндуратанай командалагша генерал Пын Дэ-хуэйн бэшэгые нүгөө талын холбоо баригша главна офицертэ дамжуулан үгэбэ.

Бэшэг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Нэгэдэмэл Нацануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша генерал Марк У. Кларкда.

Сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнүүдые орхижо ябахаень корейскэ Арадай армиин пленнэ сэрэгэй персональна баалаһан ба тэдэнние Ли Сын Ман гэгшын бүлэгэй хүсөөр бариһан инцидент хадаа тон хүндэ ба харамсалтай хэрэг мүн гэжэ 1953 оной июниин 29-нэй харюу бэшэг соогоо та мэдэрнэт. Энэтнай зүб байна. Гэбэшье, энэ инцидентые танай тайлбарилһан ябадал ба тэрээндэ танай хандалга хангалтагүй байна.

Нэгэдэмэл Нацануудай командовани энэ инцидентын түлөө харюусалгаһаа бүрин зайсажа шадахагүй гэжэ бүхы баримтанууд харуулна. Энэ инцидентые эмхидхэхэ талаар урда корейскэ правительствын ба армиин уридшалан зохёоһон түсэб танай талада мэдээжэ байгаа, энээн тушаа үни хада заагдаһан юм. Гэбэшье, тус инцидентые болиулхын тула ямаршье хэмжээ абаагүй. Энэ инцидентын болоһоной һүүлээр танай тала хадаа лагерьнуудһаа гаража ябахаень сэрэгэй пленэйхидые баалалгада эсэргүү бодото ямаршье хэмжээнүүдые абаагүй байхаһаа гадна, энээндэ танай талын шухала анхаралые июниин 19-нэй бэшэг соогоо манай талын хандуулһанай һүүлээршье, таанар лагерьнуудһаа гаража ябахаень сэрэгэй пленэйхидые урда корейскэ харуулай отрядуудай баалаха ябадал зүбшөөһөн байнат. Лагерьнуудһаа гаража ябахаень сэрэгэй пленэйхидые баалалга бэе даа Нэгэдэмэл Нацануудай командовании хиналта доро байдаг урда корейскэ харуулай отрядуудай зүгһөө сэрэгэй пленэйхид тухай хэлсээе эбдэһэн ябадал болоно. Тэрэнэй үндэһөөр Ли Сын Манай бүлэгэй хүсөөр һаатуулан бариһан сэрэгэй пленэйхидэй шиитэ тоо 27 мянган хүнһөө үлүүлбэ, тэдэнэй тоодо хитадай арадай 50 гаран пленнэ һайндуратан бии байна.

«Зугадаһан» сэрэгэй пленэйхидые бусааха нэдэлгэ хэгдэжэ байна гэжэ танай талын главна делегат генерал Гаррисоной июниин 18-най бэшэг соо, мүн июниин 29-нэй танай харюу бэшэг соо заагдана, гэбэшье, эдэ бүхы сэрэгэй пленэйхидые бусааха аргагүй байна гэжэ тэрэ үедөө баталан хэлэнэт. Хэрбээ Ли Сын Манай мэдэлдэ байгаа сэрэгэй-һуралсалай центрнүүдтэ сэрэгэй пленэйхидэй эрэхые баалаа һаань, тэдэ «зугадаһан» сэрэгэй пленэйхидэй нэгэндэшье гар хүрэхэгүй ба ямаршье хэмжээ абахагүй гэжэ заабари танай талада полицида үгтэбэ. Энэ үедэ Нэгэдэмэл Нацануудай командовании бариматалһан хараа бодол хадаа сэрэгэй пленэйхид тухай хэлсээе эбдэһэн ба даб дээрэхи эблэрэлгэ бэелүүлгэдэ һаад ушаруулһан зэбүүн муухай ябуулганууды хэхэдэнь Ли Сын Маниие дура зоргоорнь табиһан байна.

Даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнэй эхилхын урда тээ, байлдаанай болоно байһан газарта сэрэгэй пленэйхидые сүлөөлһэн манай талын гуманна хэрэгые танай тала сэрэгэй пленэйхид тухай хэлсээ баталһанай һүүлээр лагерьнуудһаа гаража ябахаень сэрэгэй пленэйхидые баалаһан урда корейскэ харуулай отрядуудай хорото ябуулганууд тай сасуудхахые тэрэшээн һэдэнэ. Иимэ сасуудхалга тон буруу байна. «Зугадаһан» бүхы сэрэгэй пленэйхидые бусааха түлөө саг үргэлжэ харюусалга танай талада тохогдоно. «Сүлөөлгые» үргэлжэлүүлхэ— тайлбарилан хэлэхэдэ, нютагтаа сэхэ бусаагдахагүй корейскэ Арадай Армиин пленнэ сэрэгэй пленэйхидэй дундаһаа үлэһэн 8500 гаран сэрэгэй пленэйхидые хүсөөр һаатуулан бариха гэжэ Ли Сын Манай бүлэг шангаар эрмэ, мүн хоёр талын баталһан сэрэгэй пленэйхид тухай хэлсээе эсэслэн эбдэхые оролдон, сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудые орхижо ябахаень хитадай арадай пленнэ һайндуратанние баалаха гэжэ Чан Кай-шиин агентнуудтай хамтадаа тэрэ бүлэг һэдэнэ гэжэ һануулха хэрэгтэй. Энээнэй үндэһөөр, иимэ инцидентнүүд дабтагдахагүй гэжэ найдуулхын түлөө бүхы харюусалга танай тала дааха ёһотой гэжэ тоолонобди.

Нэгэдэмэл Нацануудай командовани даб дээрэхи эблэрэлгын условинуудай дүүргэлтые хангагша сэрэгэй хэмжээнүүдые өөрынгөө шалалай зэргээр абаха юм гэжэ бэшэг соогоо найдуулнат. Гэбэшье, урда корейскэ правительство ба арми даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хоёр талын делегацинуудай туйлаһан хэлсээе дүүргэхэ гэжэ бүрин найдагданагүй гэжэ танай тала зааһа. Тэрээнһээ байха, Ли Сын Манай бүлэг хадаа «Корейе хүсөөр нэгэдүүлхые» эрийһэн юм, эрижэшье байна. Энэ хадаа гурбан жэлэй сьана агрессиие хэнэй талын эхилһэниие бүрин гэршэлнэ. Хэрбээ Нэгэдэмэл Нацануудай командовани Ли Сын Маниие дура зоргоорнь табижа үргэлжэлөө һаа, корейскэ асуудал эбэй ёһоор шиидхэхэдэ һаад хэхын тула уридшалан һанаашалһан элдэб түсэбүүдые бэелүүлхыень тэрээндэ зүбшөөгөө һаа, Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнэй баталагдаһан ушарташье, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада эсэргүү зэбсэгтэ агресси ямаршье сатта дахин эхилжэ болохо байна. Тиимэһээ, даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээе ба тэрээнтэй холбоотой бүхы бусад хэлсээнүүдые урда корейскэ правительствын ба армиин сахихын тула шухала хэмжээнүүдые танай тала абаха ёһотой гэжэ манай тала тоолоно. Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгые эбдэжэ ябадал гансахан иимэ аргаар болюулагдажа болохо юм.

Түгэсхэлдөө иигэжэ хэлэхэ шухала: танай талын харюу манай талада бүрин ханалтатай байгаагүйшье һаа, даб дээрэхи эблэрэлгэ түргөөр баталхые танай тала хүсэнэ гэжэ заагдаһанние хараада абажа, мүн танай талын хэлэн найдуулгые хараада абажа, манай тала хадаа даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээ бэелүүлхэ тушаа асуудалые, мүн хэлсээ баталалгын урда тээхи бэлэдхэлэй элдэб хэмжээ ябуулганиудые зүбшэн хэлсэхын тулөө тоггоогдоһон саг соо хоёр талын делегацинуудай уулзахые, зүбшөөнэ. Холбоо баригша офицернүүдээр дамжуулан, хоёр талын главна делегадууд уулзаха үдэрые зүбшэн хэлсэхэ ба тогтооһо байна.

Маршал Ким Ир Сен, корейскэ Арадай армиин верховно командалагша.

Пын Дэ-хуэй, Хитадай арадай һайндуратанай командалагша.

1953 оной июлиин 7».

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 7. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани июлиин 7-до иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэрэй турша дотор фронтнууд дээрэ онсо хубилалтанууд болоогүй.

Июлиин 6-най һуни американска самолёдууд Мундок уездэдэ (Урда Пхенан провинци) худөө нютагуудые зэрлиг муухайгаар бомбодобо. Хэдэн арбаад хүн алагдаа. Тарилгада ехэ хохидол ушаруулагдаба.

ПХЕНЬЯН, июлиин 8. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр арадай сэрэгүүдэй частьнууд Коранхорин районой ба Ионьчхоньһоо баруугаар дайсанда эсэргүү бага зэргын байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани июлиин 8-да мэдээсэбэ.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай 2 самолёт унагааба, 2 самолёдынь гэмтээбэ.

Ли Сын Манай һанаашалганууд тушаа урда корейскэ түлөөлэгшын эли мэдүүлгэ

Рейтер агентствын мэдээсэл

ЛОНДОН, июлиин 7. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондент Сеулһаа иигэжэ мэдээсэнэ:

Политикые хараалдаг дээдэ органой—Урда Корейн оборонын национальна комитедэй гэшүүн мүнөөдэр иигэжэ мэдүүлбэ: Робертсонтой (США-гэй президентын өөрын түлөөлэгшэ—**Ред.**) хоёр недели соо Ли Сын Манай хэһэн хэлсээнүүд Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ ябадалда тэрэнэй дура гүйгээр хандалгые хубилгаагүй.

Хоёр неделиин турша дотор хэгдэһэн эдэ хэлсээнүүд тушаа олон ондоо мэдээсэлнүүдэй бии болоһон шалтагаанууд тухай хэлэхэ зуура, тэрэ түлөөлэгшэ иигэжэ мэдүүлбэ: хэлсээнүүдтэ Ли Сын Манай хандалга юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, даб дээрэхи эблэрэлгэ хадаа корейскэ республикада (Урда Корей хараада абтана—**Ред.**) эсэс табиха юм гэжэ тэрэ өөрөө этигэнэ. Ли Сын Ман буулта хэхэ байха гэһэн американскан һаналынь үндэһэгүй юм гэжэ тэрэ өөрөө хэлэнэ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, Ли Сын Ман өөрынгөө ябуулгануудта иимэ стратегическэ һанал бодолые хүтэлбэри болгоно гэбэл: нэгэдэхеэр, американска сэрэгүүдые Корейдэ байлгаха; хоёрдохёор, Холбоото Штадуудай ба «коммунистнүүдэй һанаа заһадаг» нацануудай Британска нэгэдэлэй хоорондохи эб таһалха; гурбадахяар, даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ ябадалда һаад ушаруулһанай түлөө бүхы гэмые бэеэдэ даажа абаха, тиин Корейдэхи дайе Холбоото Штадуудай үргэлжэлүүлхын тула политическэ арга болоно бии болгохо.

Даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай асуудалаар Нэгэдэмэл Нацануудые захижа олон янзын условинуудые Ли Сын Манай табиһан болобошье, коммунистнүүдтэ (тайлбарилан хэлэхэдэ, корейско-хитадай тала—**Ред.**) огто абтажа болохогүй пунктнууд эдэ условинуудта хододоо оруулагдаһан байгаа гэжэ комитедэй гэшүүн мэдүүлбэ. Ли Сын Мантай нигта холбоотой энэ түлөөлэгшын хэлэһэнэй ёһоор, һая сэрэгэй ба политическэ эдэ тушаалта советнигүүдэй зүблөөн дээрэ хэлэхэдэ, Ли Сын Ман болбол даб дээрэхи эблэрэлгэдэ эрид шангаар эсэргүүсэхэб гэжэ мэдүүлбэ.

Хэрбээ даб дээрэхи эблэрэлгэ баталагдаа һаа, Ли Сын Ман өөрынгөө һүүлшын арга хэрэглэхэ—урда корейскэ армие Хойто зүг руу ябуулха байна. Ямаршье ушарта американецууд корейскэ армиин үгы хэгдэхэ ябадал тохёолдуулхагүй, тэдэнэр тус армида туһалха балтай болохо юм гэжэ Ли Сын Ман этигэнхэй.

Хойто зүг руу ямаршье доботолго хадаа Корейһаа американска сэрэгүүдэй гаража ябахын урда тээ хэгдэхэ байна.

Итальянска правительствые бүридүүлгэ тушаа

ЛОНДОН, июлиин 7. (ТАСС). Де Гаспериин арсаһан болобошье, республикын президент Эйнауди правительствые бүридүүлхыень тэрээндэ баһа даалгаба гэжэ Рейтер агентство Римһээ дамжуулна.

Хойто-Байгалай аймагай Киндигиркэ сомоной «Вторая пятилетка» ко... һоо олон һурагшад Улан-Удын эвенкийскэ долоон жэлэй һургуулида һур... юм. Мүнөө тэдэнэр Холодная гэжэ түрэл тосхондоо ошожо, зунайнгаа амара... хүхюун сэнгэлингээр үнгэргэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын эвенкийскэ долоон жэлэй һургуулиин һура... Алеша Антонов (баруун гарһаа) Володя Воультай загаһанай агнууриһаа бу... ябана.

О. Березновой фо...

Загаһашадай тосхоной культурна ургал...

Коллективизациин эхилхэдэ Кабанскын аймагай Бурулус тосхоной ажалшад Карл Марксын нэрэмжэтэ загаһашадай колхоз эмхидхэһэн юм. Үнгэрһэн үе соо колхозой олзо ехэ болоо, мүн колхознигуудшье шанга шадалтай, культурнаар ажаһуудаг болонхой. Эндэ тэндэ обойлдоһон үмсын гэрнүүдэй оронда мүнөө тосхондо үргэн үйлсэнүүдтэй кварталнууд байгуулагданхай. Тосхондо медицинскэ пункт, һургуули, клуб байгуулагдаа, склад, конюшни, малай байра гэхэ мэтэ элдэб барилганууд бодхоогдоо.

1950 ондо загаһашадай хоёр колхоз нэгэдэжэ, нэгэ томо колхоз байгуулагдаа.

Колхоздо мүнөө хоёр автомашина, катер, пилорама ба тээрмэ бии.

Мүнөө айл бүхэндэ радио ... гарна. Колхознигууд ном, га... журналгүйгөөр ажаһуужа ш... хаяа болинхой. Колхозой библ... кэдэ 500 гаран ном тоологдо...

Колхознигуудай үхибүүд б... эрдэм номдо һурана. Эндэхи ... гуули дүүргэгшэдэй олонхинь ... чын, инженерэй, багшын ба бу... шье мэргэжэлтэй болонхой. ... олон хүбүүд, басагад ороной те... кумууд болон институдуудта һур...

Энэ үе соо тосхондо колх... үйлэдбэриин гайхамшагта хү... урган гараа.

Мүнөө тосхоной загаһашад а... даа шэнэ шэнэ амжалтануудые ... лана. Эдэнэр 1953 оной хахад... лэй түсэбые июниин 20-до дүү...

А. Бусурмано...

Хүдөөгэй физкультурнигуудай спартакиада

Июлиин 5-һаа Улан-Удэ городто республикын хүдөөгэй физкультурнигуудай спартакиада боложо захалба. Тэрэнэй программада хүнгэн атлетика, велосипедээр урилдалга, уһанда тамаралга оролсоно.

Республикын аймагуудһаа ерэһэн 200 спортсменүүд энэ мүрысөөндэ хабаадалсажа байна.

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хүнгэн атлетикаар мүрысөөн захалжа, түрүүшын ээлжээндэ 80 спортсменүүд-колхознигуудай хабаадалгатайгаар болоо. Ершова, (Тори), Агильдина (Хори), Дашиева, Базарон (Хэжэнгэ), Агафонов (Кудара) гэгшэд һайн бэлэдхэлтэй... ерэһэнээ харуулаа.

Һүүлээрнь өөһэд хоорондын ... рүү һуури эзэлхын түлөө мүры... захалжа, ябган урилдаагаар К... стин (Кударын аймаг) 100 ... рые 11,8 секунда соо гаталжа, ... публика соогоо шэнэ рекорд ... Мүн Леонтьев (Сэлэнгэ), Ф... леев, Урбан, Кучумов, Чебу... (Заиграй) һайн дүнгүүдые ха... лаа.

Командна мүрысөөндэ сп... сменүүдэй дунда түрүү һуурине ... банскын, хоёрдохине Заиграйн, ... бадахине Хэжэнгын командан... эзэлбэ.

А. Игумно...

Хүндэтэй айлшад

Бурят-Монголой Гүрэнэй филармониин коллектив Закаменай аймагай центр — Цакир тосхондо һаяхан ошожо, баян программатай, ехэ һонирхолтой концертнүүдые харуулба.

Аймагай Культурын байшанда наада харахаяа сугларһан аймагай хүдэлмэришэд, албахаагшад болон колхознигууд БМАССР-эй габьяата артистнууд Ц. Хоборков, Т. Гергесова, артистка Д. Жаргалова ... шэдые халуунаар угтаба.

Филармониин коллективэй «... жэнгын гол», «Түмэр тэргэ» ... ба бурят арадай бусад дуунуу... хамтаараа дуулахадань конц... харагшад һонирхожо, ехэ баярт... гаар шагнаа.

Н. Тогошее...

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПО...

Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ Австриин олониитэ бэлэдхэнэ

ВЕНА, июлиин 7. (ТАСС). Ородой агуу эхэ уран зохёолшо Лев Николаевич Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэхэ комитет Австрида байгуулагдаа.

Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ венскэ университет, провинциальна хэдэн университедүүд, «Бург» гэжэ австрийскэ драматическа ехэ театр ба хэдэн бусад театрнууд, культурна хэдэн олон эблэлгэ олониитын организацинууд хабаадаха байна гэжэ «Винер Цейтунг» газетэ бэшэнэ.

Намарай сезоной эхеэр, «Бург» театр Л. Н. Толстойн пьесэнүүдэй нэгые табиха юм. Л. Н. Толстойн ажабайдал ба творчестводо зорюулагдаһан выставкэ эмхидхэгдэхэ байна, тэрэнэй ехэнхи венскэ университет ба австрийскэ национальна библиотекэ хабаадахань.

Хитадай ба Англиин хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаанууд тушаа

ПЕКИН, июлиин 7. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадай гүрэнэй импортно-экспортно компаниин ба Англиин худалдаа наймаанай делегациин хоорондо тэгшэ эрхын ба али алидаа ашагтай байлгын принципүүд дээрэ үндэһэлэгдэһэн худалдаа наймаанай хэлсээн үсэглэлдэр Пекиндэ баталагдаа. Тус хэлсээн тала бүриһөө 30 миллион фунт стерлинг хэмжээтэй худалдаа наймаа хэхые хараална.

Англи Хитадта металлнууд ба металлическа эдлэлнүүд, машинанууд, электротехническэ түхеэрэлгэ, химическэ материалнууд, станогууд, инструментнүүд, медицинскэ түхеэрэлгэ, хэлхээ холбооной болон транспортын хэрэгсэлнүүд, мүн бусад зүйлнүүдые үгэхэ байна. Хитад Англида ургамалай тоһо, малажалай продуктнууд, үндэгэ, минералнууд, сай, торго гэхэ мэтын зүйлнүүдые үгэхэ юм.

Индийскэ национальна конгресс гэжэ партиин Бүхэиндийскэ комитедэй сесси дээрэ

ДЕЛИ, июлиин 7. (ТАСС). Индийскэ национальна конгресс гэжэ партиин Бүхэиндийскэ комитедэй сесси үгсэлдэр Агрта нээгдэбэ. Тус сесси гадаадын политическэ асуудалнууд тушаа резолюцинуудые нэгэн һанаалаар баталан абаа. Индийскэ национальна конгресс гэжэ партиин түрүүлэгшэ Джавахарлал Неру ехэ үгэ хэлэбэ. Корейдэ эб найрамдал тогтоолгодо һаад хэхэ байгаа Ли Сын Манай политикые Неру буруушаан шүүмжэлбэ. «Өөрынгөө уялгануудые гүйсэдхэхэ гэжэ Индиин урялагдахыень би үшөөл мэдэнэгүйб,—гэжэ Неру хэлэбэ.— Ушарынь бүхы юумэнэй шиидхэгдэһэнэй һүүлээр, эб найрамдал нэгэ гү, али хоёр үдэр болоод тогтоогдохо юм гэжэ хүн бүхэнэй этигэжэ байхада, эб найрамдал тогтоолгые һэжэгтэй болгоһон ушар тохёолдоо».

Корейскэ проблемэ уласхоорондын эгээн шухала проблемэнүүдэй нэгэнинь гээшэ. Тэрэниие эб ёһоор шиидхэлгэ уласхоорондын эб найрамдалые бэхижүүлхэ ёһотой юм гэжэ Неру мэдүүлбэ. Неру хадаа һүүлэй үедэ уласхоорондын харилсаануудта болоһон хоёр ехэ хубилалтые, нэрлэбэл: агуу ехэ гүрэнүүдэй зүблөө зарлаха тухай хэлсээнүүдые ба Советскэ Союзай эб найрамдал хүсэгшэ хэмжээ-ябуулганиудые тэмдэглэбэ.

Сесси дээрэ үгэ хэлэһэн Уттар Прадеш штадай главна министр Б. Пант Корейдэ Ли Сын Манай ябуулганиудые эрид шангаар шүүмжэлбэ.

Бүхы арсалдаата асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын ба шиидхэхын тула хамтын зүблөө хэхэ гэжэ агуу ехэ гүрэнүүдые уряалаад, Пант үгөө түгэсхэбэ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00575. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательства и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.